

»SLOVENE« velja
po pošti na vse strani Jugo-
slavije in v Ljubljani:
za celo leto naprej . K 240.—
za pol leta 120.—
za četrt leta 60.—
za en mesec 20.—
Za inozemstvo celoletno K 44.—
Sobotna izdaja:
Za celo leto K 40.—
za inozemstvo 55.—

SLOVENE

Inzerati:
Enostopna petstvarica (59 mm
široka in 3 mm visoka ali nje
prostor)
za enkrat po K 6.—
poslana itd. po K 9.—
Pri večjem naročilu popust.
Najmanjši oglas 59/9 mm K 15.
Izhaja vsak dan izvenredni
ponedeljki in dneva po praz-
niku ob 9. uri zjutraj.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Kokopisi se ne vračajo; nevrnjenih pism se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, upravn. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne kran.
Ljubljanske št. 650 za naročnike in št. 340 za oglase,
avstr. in češke 24.797, ogr. 25.511, bosn.-herz. 7563.

Dr. K. Bohačevski:

Ustavna borba v Srbiji in nova ustava.

Ustava jugoslovanske države je bila pod komando g. Nikole Pašića potom mehaničnega glasovanja slučajne večine sprejeta. Prepričan sem, da mi boste dali v vašem cenjenem listu mal prostorček, da obelodanim nekaj pripomb, ki se tičejo ustvarjanja ustave in političnega položaja, ki je nastal po sprejetju ustave.

Srbija je od leta 1807 do 1912 imela nič manj in nič več kot 12 ustav. V burnih časih Karadjordjevega upora, ko so živeli ljudje skoraj neprestano s puško v roki, so sledile druga za drugo tri ustave: 8. avg. 1807 pod imenom »Osnovaniya praviteljstva serbskago«; 14. decembra 1808 in 8. do 11. januarja 1811. leta. Prvo je sestavil Rodofinikin, drugo Mladen Milovanović, tretjo Jugović. — V onih časih so si stale nasproti v ljuti borbi dve politični ideji. Prva je bila ideja širokih političnih svobod, ki so temeljile na samoupravi poedinih krajev, druga pa je bila ideja centralne osebne uprave po starih balkanskih tradicijah in po zgledu vzhodno-rimskega in turškega carstva, ki je bila v navadi v stari srbski državi. Končno je vsled zunanjih razmer mlade države in radi avtoritete vodje Karadjordjeviča prevladala centralna in osebna oblast knezov v ustavi od leta 1811. Ta politika je v letu 1818. privedla Srbijo v propast.

Ko se je 1815. leta pojavil na pozorišču srbske zgodovine knez Miloš, da popravi nesrečo iz leta 1813., je nadaljeval politiko samodržavne centralne oblasti. Dasi ravno se je ta oblast pretvorila v samovoljo in zlorabo, vendar so pametnejši ljudje molčali radi zunanjih sovražnikov srbskega naroda.

Carigradski sultani so s svojimi hatišerifi iz leta 1830. in 1833. udarili temelje notranji ureditvi Srbije. Po uporabi začel kom leta 1835. je Dimitrija Davidović sestavil ustavo, ki je vsaj približno izražala duh svobodnega gibanja v Evropi. Knez Miloš je bil radi svoje avtorske ideologije nasprotnik te ustave, vendar se je sam vsled dane besede ravnal po njej. Vendar je on komaj dočkal leto 1838., ko je to svobodomiselnost ustavo izpodrinila turška ustava, ki je zagotovila njegovo samodržavno oblast. Ta iz Carigrada diktirana ustava je ostala v veljavi tja do 14. sept. 1860. leta. Obrenoviči so svoj odhod iz Srbije leta 1839., 1842. največ pripisovali vplivu te turške ustave in zato so se trudili, da jo nadomestijo z novo, modernejšo ustavo. Tako so nastali ustavni zakoni kneza Mihaila iz 1861. leta; tako zvana nadomestna ustava iz 1869. leta; ustava kralja Milana iz leta 1888.; ustava od 9. maja 1894.; ustava kralja Aleksandra, oktobra 6. aprila 1901 in ustava od 5. junija 1903 po tragični noči 29. maja istega leta.

Stojan Novaković, eden najvplivnejših srbskih državnikov, ki je najaktivnejše sodeloval v ustavni borbi Srbije, pravi v svojih memoarih na nekem mestu: »Pri nas se politika — tako notranja kot zunanja — navadno vodi z velikimi besedami in v imenu še večjih načel, ki so navadno brez vsake stvarne podlage. Iz tega načina in iz teh vzrokov izhajajo brezštevilne zmešnjave in nesporazumi. Stvarne analize in redukcije številke je malo kdo navajal. Vendar se politika končno le določa po onem, kar se v njej v resnici in stvarno nahaja.«

In v resnici so v ustavni borbi Srbije igrane vloge dinastične intrige. To se je predvsem dogajalo za vladanja kralja Milana in Aleksandra. Politične stranke so bile samo male igrčke v rokah dinastije. Zanimivo je, da so pri tem imele velik vpliv dve ženski osebi: kraljica Natalija in Draga Mašin. V zimi l. 1902—1903 za časa ministrstva Cincar-Markovića je Aleksander pod vplivom Drage storil drž. prevrat s tem, da je razveljavil državno ustavo iz l. 1901. in oživil svoj samodržstvo. Vse to pa ga ni oviralo pri tem, da je z vso resnostjo delal nato, da kra-

ljico Drago odpravi iz Srbije in na ta način med ljudstvom popularizira svojo vladu. V poletju 1903 bi morala biti kraljica Draga odpravljena v Franzensbad, kjer bi se ji sporočila kraljeva naredba, da se ne sme nikdar več vrniti v Srbijo.

Vse to pa je preprečila noč 29. maja 1903. leta.

Zarotniki so sestavili ministristvo pod predsedstvom Avakumovića, ki je poleg svojih drugov Genčiča in Mašina imenoval od liberalcev dr. Veljkovića, od radikalcev Stojana Protića, Živkovića in Stojanovića, od naprednjakov Kaljevića. Kmalu nato se je sestala Narodna Skupščina, ki je soglasno proklamirala veljavnost ustave kralja Milana od 22. decembra 1883. leta z vsemi zakoni, ki so bili na temelju iste razglašeni s spremembami in dopolnili, ki so odgovarjali tedanjim političnim razmeram. Kralj Peter je po ustoličenju na kraljevski prestol v Beogradu prisegel na to ustavo. On ga ni podpisal kot drugi zakonodajni faktor. (Vsaka stran ustavne borbe, od vodje Karadjordjeviča do leta 1903. je poškopljena in polita s krvjo. Nobena druga država na kontinentu ni doživela toliko notranjih pretresov pri ustvarjanju ustave kot Srbija.) Srbskemu narodu se je po tolikih tragedijah končno posrečilo, da zruši, ali bolje rečeno, da omeji do gotovih meja vladarjevo oblast, ki se je hotela utrditi po zgledu bizantinskega absolutizma, ali od te zmage nima danes prav nobene koristi. Dvorske intrige, policijski centralni sistem z vso svojo korupcijo na upravnem, gospodarskem in kulturnem polju, samodržavna oblast se je pojavila v drugi obliki in ovira vsak najmanjši svobodni dih. Politične stranke in njihovi šefi so danes prevzeli vlogo kralja Milana in Aleksandra. Preje so bile stranke za dinastijo igrčke, danes pa so se razmere spremenile tako, da proglašajo poedine stranke same sebe za edino »državotvorne in edino rešitev države« in pod tem geslom zlorabljajo avtoriteto dinastije in nemilo gospodarstvo z narodnimi pravicami. Strankarske klike prihajajo na vladno državo, da iz strankarskih razgovorov uničijo ono, kar je prejšnja stranka slučajno dobrega naredila. Vladanje nad ljudstvom se izvaja v stilu najzagrizenejših strankarske borbe, ker je stranka nad narodom in državo. Seveda je potem nemogoče, da bi bila tu kaka morala ali čustvo za pravico in zakon. Moralno in koristno je ono, kar gre v prid stranke, ki se nahaja na vladi.

Poleg teh strankarskih borb so tu še organizacije oficirjev Črne in Bele roke, ki ne samo, da ne stoji izven političnih borb, ampak jim dajejo še prave, ton in direktive.

V pisani ustavi je dana nekaka »samouprava«, ali to je samo žalostna karikatura, ki naj bi bila ljudstvu pesek v oči in naj bi zavila njegov polet v borbi za svobodo.

Tako in v takem miljeju je nastala tudi naša nova ustava. Ona odgovarja popolnoma ideologiji onih, ki so jo ustvarjali.

Ali ta politika klikarske oligarhije z vsemi svojimi korumpirajočimi operacijami stoji neposredno pred obsodbo naroda. Ogromen val narodnih mas v Srbiji, Sloveniji, Hrvatski in v drugih pokrajinah se visoko dviguje, se organizira in se pripravlja na zmago nad laži-demokracijo in nad nemoralnim absolutizmom peščice ljudi. Zemljoradniška stranka v Srbiji, Bosni in Vojvodini je postala strah za »akcijsko-ustavno društvo« demokratov in radikalcev. Oni čutijo svojo krivdo in svoj greh. Zato trepečejo njihove duše od strahu. Strah pa je v njih rodil srd, sovrastvo in obup. Se mnoga protizakonita dela bodo izrodek njihovega srda, ali to jim ne bo koristilo. Ljudstvo je zrušilo absolutizem vodje Karadjordje, Miloša, Milana, Aleksandra, pa se bo lahko rešilo tudi političnih epigonov na čelu demokratike in radikalne stranke.

Temeljito revizijo ustave bo naše ljudstvo izvedlo hitro in odločno! Takrat pa bodo izginili s političnega pozorišča ne samo veliki, temveč tudi mali, a med njimi najpreje celjski advokat in dolenski mesar.

Prevoz Draškovičevega trupla.

Zagreb, 22. julija. (Izv.) Danes so pripeljali v Zagreb ob 7. uri 24 minut truplo pokojnega ministra Draškovića. Svečanemu zadnjemu pozdravu so prisostvovali zastopniki vseh civilnih in vojaških oblasti. Ob krsti so govorili: minister dr. Kukovec, predsednik zagrebskega demokratskega kluba g. Krešić in zagrebski župan Heinzl.

Zagreb, 22. julija. (Oficielno.) Danes zvečer je bilo skozi Zagreb prepeljano truplo bivšega ministra Milorada Draškovića. Peron na kolodvoru kakor tudi ves ogromni prostor pred kolodvorom je bil poln občinstva, katerega je bilo na tisoče. Ves kolodvor je bil zavrt v črno in na oknih so gorele sveče. Na peronu je bila postavljena vojaška godba in ena stotnja vojaštva. Vlak so pričakovali zastopniki civilnih oblasti, poverjeniki vlade, zastopnik komandanta armije, komandant divizije s celim častniškim korom, zastopniki cerkvenih oblasti, akademično pevsko društvo »Balkan« in celokupna akademska mladina. Točno ob 19.20 je ob zvokih godbe, ki je svirala žalostinko, počasi privozil vlak na postajo. Voz z blagopokojnikom je bil ovit v črno odojo, na vratih je bil pribit velik križ, ovit z državno trobojnico. Neposredno za tem vozom je bil voz, v katerem se je peljala žalujoča rodbina. Ko je vlak ustavil na kolodvoru, je pristopilo duhovništvo, ki je odmolilo pogrebne molitve in odpelo žalostinko. Nato je zapelo pevsko društvo »Balkan« nekaj žalostink, nakar je v imenu pokrajinske vlade izpregovoril par besedi poverjenik za prosveto in vere dr. Tugomir Alaupović, za njim pa v imenu mesta župan mesta Zagreba

Heinzl. Nato je povzel besedo minister za socialno politiko dr. Vekoslav Kukovec in je slavlil pokojnika kot vzornega domoljuba in državnika. Opozarjal je na nevarnost komunizma in poudarjal zasluge pokojnega ministra za boj proti temu velikemu sovražniku ujedinjene domovine. Poudarjal je, da so se pokojnikovi tovariši v vladi z njegovim bojem proti komunizmu popolnoma strinjali in da so z njim solidarni. Tudi v bodoče se bodo ravno tako odločno borili proti temu opasnemu sovražniku. Minister je pozivljaj občinstvo, naj sodeluje pri pobijanju te velike nevarnosti, ki ogroža nas vse. Opozarjal je tudi liste, naj pazijo na svoje pisavo in jih opozarjal na posledice, ki utegnejo nastati iz pisave listov. Občinstvo je govor ministra dr. Kukoveca poslušalo z globokim jinjenjem in ga večkrat prekinilo s slava-klici pokojniku. Izpregovoril je tudi g. Milan Krešić kot predsednik krajnega odbora demokratske stranke, ki je na krsto položil velik lovorov venec. Lep venec je darovala tudi zagrebska pokrajinska vlada ter kraljevi namestnik Juraj Demetrović. Govori so na občinstvo napravili globok vtis in marsikatero oko se je solzilo. — Po cerkvenih obredih so zastopniki vojaških, civilnih in cerkvenih oblastev stopili v vlak in pokojnikovi soprogi izrazili svoje sožalje. Godba je zasvirala žalostinko, nakar je vlak počasi zapustil kolodvor. Na kolodvoru navzoče občinstvo se je strnilo v spreved in je korakalo po mestu, manifestirajoč za narodno edinstvo in za kraljevi dom ter vzklikalo proti komunistom in drugim sovražnikom domovine.

Demonstracije v Zagrebu.

Zagreb, 22. julija. Po končanih svečanostih ob priliki prevoza Draškovičevega trupla skozi Zagreb so priredili demokratski študentje, večinoma Dalmatinci, velik demonstrativen obhod po mestu. Demonstrirali so proti komunistom, pa tudi proti drugim opozicionalnim strankam. Na uredništvu »Hrvat« je navalila večja skupina demonstrantov, ki je pobila izložbena okna

in vse demolirala, kar ji je prišlo pod roke; razbila je celo napis na uredništvu. Demonstrantje so nato krenili na Jelačićev trg, kjer so en izvod »Hrvat« svečano sežgali pod varstvom policije. Ko so hoteli kreniti proti uredništvu »Narodne Politike«, jih je policija zadržala. (Ob 10. uri zvečer, ko smo prejeli poročilo, so se demonstracije še nadaljevale.

Nameravan atentat na Pribičevića.

Zagreb, 22. julija. Preiskava povodom atentata na bivšega ministra Draškovića je dokazala, da je bil pripravljen atentat tudi na ministra za notranje posle Svetozarja Pribičevića. V interesu nadaljnje tajne preiskave se začasno ne morejo objaviti natančnejši podatki.

Protikomunistična akcija.

Belgrad, 22. julija. V vsej belgrajski javnosti se kaže čimdalje večje ogorčenje proti komunistom zaradi njih poizkusov, razrušiti obstoječi državni red in uvesti terorizem. Vsa javnost govori in piše soglasno o brezpogojni potrebi, da se odločno nastopi proti komunističnemu terorju in da vlada odredi najodločnejše korake za odstranitev komunistične nevarnosti.

V parlamentarnih krogih se danes govori, da bo kmalu sklicana narodna skupščina, ki bo razpravljala o komunističnem vprašanju. Govori se tudi, da se po pogrebu Milorada Draškovića sestane ministrski svet, da bo sklepal o tem, kako naj se prepreči nadaljnja komunistična akcija.

Kaj zahteva Amerika od Rusije?

Od našega inozemskega poročevalca.

Pariz, 21. julija.

Nekateri listi poročajo, da je Amerika zahtevala od Rusije, ki se je obrnila nanjo za pomožno akcijo proti lakoti, da naj 1. razoroži armado, 2. uvede državljanske svoboščine, in 3. razpiše volitve v ustavodajno skupščino.

Koliko je na tem resnice, ne vemo, toda oficelno ti pogoji niso razglašeni. Pač pa je fakt sledeče:

Sovjetska vlada je naprosila ameriškega senatorja Francea, ki se slučajno nahaja v Moskvi, naj svoji vladi sporoči sledeče:

»Večji del Rusije se nahaja vsled slabe letine pred katastrofo. Posledice te katastrofe obetajo prostati še groznejše, ker je Rusija vsled neprestanih vojska in nepretrganega kaosa v notranjosti dežele totalno ruinirana. Eno samo sredstvo je,

da se katastrofi izognemo in to je nujna pomoč stradalnim. V imenu ruskega naroda se obrača sovjetska vlada na ameriški narod, proseč ga, naj ga reši smrti vsled lakote s tem, da mu čim prej pošlje živil. Razdelitev teh živil, kontrola nad razdelitvijo in sploh vsa organizacija, ki jo ta rešilna akcija zahteva, se bo od sovjetske vlade poverila ameriškim orgonom, ki bodo tekom rešilne akcije uživali v Rusiji nedotakljivost in vse svoboščine, ki se jim bodo zdele potrebne.«

Glasov agencije »Est-Europe« je senator France na to odgovoril, da bo po osebnem mnenju ameriška vlada pripravljena Rusiji v najizdatnejši meri pomagati, da pa bi se kontrola nad razdelitvijo ne smela podeliti samo ameriškim delegatom, marveč tudi predstavnikom ruskega na-

roda, kateri bi se imeli izvoliti potom svobodnih volitev brez vmešavanja sovjetskih oblasti.

Ljening je baže pripravljen ta pogoj sprejeti, dočim se njegovi nasprotniki boje, da ne bi volitve imele zlih posledic za sovjetsko oblast. Vendar je verjetno, da zmagaja Ljening.

Boljševiška »Bjednota« poroča, da znaša primanjkljaj na žitu 3.840.000 ton. »Kmetje bežijo kakor obsedeni. Živina poginja. To je splošen pogin.«

Apel patriarha Tihona na nadškofa kenterbriskega in newyorškega med drugim pravi:

»Celi narod umira, ljudstvo beži iz domov in se vlači v dolgem sprevedu proti vzhodu, kričeč: Kruhal kruhal! Vsi ozirajo se morajo pustiti na stran, kajti odlašanje pomoči grozi celemu svetu z dozdaj nezasišanimi grozotami!«

Ruska katastrofa.

Maksim Gorkij je po nalogu moskovskega sovjeta izdal oklic na vse kulturne države, naj prisloko Rusiji na pomoč, ker se tam razširja lakota in kuga.

Vzrok lakoti v evropski Rusiji je izredno slaba letina v najbolj rodovitnih gubernijah. Pod carizmom je bila lakota v evropskem delu cesarstva periodična prikažen, dokler se niso izboljšale transportne razmere, začele agrarne reforme in nekoliko demokratizirala uprava. Pomankanje transportnih sredstev je povzročalo, da so ponekod ležali milijoni pudov žita, dočim so drugod od lakote cele vasi umirale, pomožna akcija se je pa ponavadi izvajala tako, da so ob njej obogateli uradniki in špekulanti, ki so z upravo igrali pod eno odejo. Da pa se prebivalstvo zlasti ob slabih letinah ni moglo preživljati, je umljivo, ker ni imelo dovolj zemlje, da si nabere prihrankov, kajti polovica najboljše zemlje je bila veleposestniška in erarična. Latifundisti so z žitom preskrbovali Evropo, domači mušiki pa so gladovali.

Te razmere so se pa v zadnjih desetletjih prošlega stoletja začele izboljševati, ki čemur je poleg že omenjenih razlogov zlasti pripomoglo vedno bolj razcvitajoče se združništvo in kolonizatorična akcija v Sibiriji ter Turkestanu. Nekaj je pripomogel tudi Stolypin s tem, da je začel komasirati in meliorirati zemljišča ter pospeševati prehod iz skupne »mirske« lasti v zasebno malo- in srednjekmetijsko. »Mir« se je namreč izkazal za slab, ker je dušil zasebno iniciativo in davil brezzaščitne člane. Kljub vsej neizrecni korupciji uprave je zadnja leta Nikolajevska režima kmetijski stan počasi napredoval, organizirajoč se tudi politično (raho seveda), okoli svoje »zemske« samouprave, tako da je Rusija celo svetovno vojno živila primeroma najboljše med vsemi državami, izvzemši Ameriko.

Boljševizem je vse to na mah razrušil. Nagli politični preokret je v ljudeh, ki so po 70 % nepisemni, politično neizšolani in vseskozi prožeti suženjskega duha še izza časov tlačanstva, ko mušik ni bil niti pravosposobno bitje, ampak gola stvar, — povzročil popolno razdivjanost, ki je vse dobrine samo neusmiljeno uničevala. Veleposestva so via facti zasedli, veliko gospodarskega blaga uničili, pri razdelbi postopali po zakonu močnejšega, naposled pa je sovjetska oblast uvedla komune, kojih gospodarski facit je bil ta,

da so upravitelji živeli na račun neizobraženega državnega najemnika, skupno dobro zapravljali in s svojimi eksperimenti zemeljsko produkcijo znižali za 60 % in več. Delavoljnost je vsled revolucije proletarskih duhov padla na ničlo, delavoljnost pa ravnotako, ker se je večina moškega prebivalstva odtegnala delu z večnimi nabori za rdečo armado, ker tovarne niso več izdelovale poljedelskih strojev in se je združništvo pretvorilo iz organizacije samopomoči in samodelavnosti v birokratični aparat države. Kmet za svoje produkte ni dobival v izmenj blaga, soli, sladkorja in obleke, rekvizicije pa so mu poslali jemale, kar je hranil za slaba leta. Transport pa je od dne do dne bolj propadal, vsled česar so najprej začela izumirati mesta, kar ima po zakonih konesije gospodarskih interesov za posledico tudi ruini vasi. Odtok mestnega prebivalstva na deželo namreč razmer ni izboljšal, marveč le poslabšal: bilo je vedno več »lačnih žrel«, kakor pravi mušik, pa vedno manj produkcije zmognih delavcev.

Ljeningova reforma je prišla prepozno. Derutnega združništva ni moč čez noč zopet pretvoriti v plodovit faktor samodelavnosti, zemlja avtonomija je pokopana in jo nadomešča absolutizem lokalnih sovjetov, evropski kapital ni voljan prisločiti na pomoč, če se mu ne da jo obsežne eksploatacijske pravice in temu se celo Ljeningovi pristaši upirajo — lokomotive so bolne in vlaki še vedno ne funkcionirajo redno, papirnat rubelj je brez vrednosti, blaga v izmenj ni — kaj potem pomaga naturalna desetina, ki tvori bistvo Ljeningove reforme? Nekateri svetujejo koloniziranje v Sibiriji, toda sovjet se temu po pravici upira. Ogromnih trum strdajočih sploh ni mogoče prevržati več tisoč vrst, ker ni zadosti železniškega materiala in ker so vse »prehranjenvalne postaje«, ki so pod carizmom progi izvrstno funkcionirale, porušene — peš bi kolonisti sploh lakote poginili, še preden dosepejo do Urala. Krajci ob sibirski progi so od emigrantov že od leta 1917. dalje prenasajeni, za kolonizacijo v notranjosti dežele pa zopet manjkajo ne samo prevozna sredstva, nego kar je glavno, sredstva za obdelovanje zemlje in gospodarski inventar. Kar je bilo pred desetimi leti lahko, je danes postalo nemogoče.

Ni ostalo drugega kakor da so se sovjeti obrnili za pomoč na Evropo. Kapitalistične velesile zapada pa te pomoči ne dajo zastoj. Lakota v Rusiji je najugodnejša prilika ne samo, da se zruši boljševizem, nego tudi, da se Rusija enako kakor Nemčija popolnoma podjarmi. Zato Amerika baže zahteva za svojo materialno pomoč ne samo, da se izvedejo volitve v ustavodajno skupščino, nego da se sploh razoroži vsa ruska armada. Bog ve, kako se bo Rusija na to odzvala. Položaj je tako sramoten kakor ni bil še nikoli tekem cele ruske zgodovine. Glavna krivca sta Ljening in Trockij in pričakovati je še hujših stvari nego so bile dosedanje. Križev pot ruskega naroda še ni dospel do svoje zadnje postaje.

Tiskovna svoboda.

Zagreb, 22. julija. (Izv.) Danes sta bila zaplenjena »Obzor« in »Narodna Politika«.

Poštena beseda poštenega Srba.

V »Jugoslovanski Njivi« (št. 23) je objavil odličan član demokratskega kluba g. Zdravko Kovačević značilen članek o razmerah na Hrvaškem, v katerem konstatira žalostno resnico, da Hrvatje Srbov ne marajo in jih tudi nikdar marali niso, toda odgovornih za tako stanje ne dela Srbov in srbske uprave, kakor je to storil g. Milan Rojc v svojem veleznamenitem članku v »Novi Evropi«, ampak pripisuje to mržnjo v prvi vrsti verski razliki med Hrvatini in Srbi, ki gre tako daleč, da pravijo Hrvatje: »Srbi niso naši bratje, ampak naši bratje so Nemci in Ogrji.« Kot protilek proti temu razpoloženju nasvetuje g. Kovačević v prvi vrsti centralizem, ki bo počasi ustvaril enoten idejni svet med Hrvatini in Srbi, potem strogo pravično upravo in namestitve najboljših učiteljskih, duhovniških in uradniških moči v mešanih krajih, glavno pozornost pa je treba posvetiti šoli, predavanjem, skupnim izletom itd. (Če to čitamo, se nam zdi, da poslušamo dr. Žerjavo.)

Na članek g. Kovačevića odgovarja v srbskem »Novem Životu« vseuč prof. dr. Arangeljović — članek je ponatisnila tudi »Samouprava« od 21. julija — na kratko sledeče:

»Če bodo leki g. Kovačevića pomagali ali ne, je drugo vprašanje. Po naših mislih bi bilo za ozdravljenje razmer na Hrvaškem mnogo bolje, če bi bili naši državniiki vzeli za ureditev države kot podlagu ustavni načrt St. Protića ali pa načrt ustavne komisije (v tej je bil tudi dr. Vošnjak! op. ur.), ki so ravno tako unitaristični kot vladni načrt. Z ustavo, za katero so se zavzeli prijatelji g. Kovačevića, bo šlo s saniranjem razmer na Hrvaškem nekaj težje... Te ustave ne mara niti ogromna večina hrvatskih kmetov niti ogromna večina hrvatske inteligence... Zato mislimo, da bo treba iskati še drugih zdravil. Za nas (Srbi) je bilo že pred člankom g. Kovačevića jasno, da so Srbi eno, a Hrvati drugo in da srbska mentaliteta ni identična s hrvatsko... Po vsem tem pa, kar se je dogodilo na Hrvaškem po osvoboditvi, smo prepričani, da politični činitelji prve vrste na Hrvaškem niso somišljeniki g. Kovačevića (= demokratije), ampak katoliška duhovščina. Zato je za vsakega jasno, da mora naša država živeti v kolikor mogoče dobrih odnosajih s katol. duhovščino. Politik lahko misli o katol. cerkvi in o duhovnikih, kar hoče, ali on mora gledati na razmere realno. Nesporo dejstvo je, da hrvatska inteligenca nima vpliva na kmečko ljudstvo, kolikor ga pa ima, ga ima samo s pomočjo katol. duhovščine. Zato bo vsak dalekoviden politik gledal na to, da ima katol. duhovščina na svoji strani. Sodelovanje z duhovščino pa ni mogoče, ako jo stalno psujemo kot »črnožolto«, »izdajalsko«, »mažaronsko« ali če ji kar a priori odrekamo vsak patriotizem in če v duhovnikih gledamo samo »jezuite« in jih že vnaprej proglašamo za sovražnike države! Da je tudi katoliška duhovščina lahko rodoljubna, nam dokazuje — ako pogledamo izven naših mej — poljska katoliška duhovščina, nemška in francoska katoliška duhovščina za časa svetovne vojne, in irska duhovščina. Baš te dni je pokazal slovenski katoliški duhovnik Šček, da katoliški duhovnik lahko ne posluša niti papeža, če gre za njegov

narodni interes. Dokler ne dobe svobodomislec vpliva na hrvatske kmete, je za državo nesmiselno, da odbija sodelovanje duhovščine pri ureditvi države. Naša javnost in naši politiki se morajo navaditi gledati v njej ne samo močnega političnega činitelja, s katerim so računali mnogo večji politiki v mnogo večjih deželah, ampak tudi prvovrstno kulturno moč, ki je vzdignila ljudske mase iz teme in neznanja, ki je narodu ohranila njegovo nacionalno obilježje, tako kakor pravoslavna cerkev srbskemu narodu. Da pa žive na Hrvatskem duhovniki, ki ravno tako ljubijo svoj narod kakor hrvatski demokrati, tega ni treba dokazovati. Naša država prav lahko sodeluje s katol. duhovščino pri pomirjenju duhov na Hrvatskem; to nam dokazuje zadnje potovanje škofa Akšamovića po njegovi škofiji, čegar pomirljive govore je objavila celo nacionalistična belgrajska »Politika«.

Napaka na strani Srbov je dalje, da vedno dajemo Hrvatom pod nos, »da smo jih mi Srbi osvobodili od avstro-ogrške sužnjosti«. Čeprav je nesporno dejstvo, da bi brez srbskih in zavezniških zmag Hrvatska še dalje hirala v svojem bednem položaju napram Ogrski, je vendar nedelikatno, če Hrvatom vedno naglašamo, da smo jih mi osvobodili. To je tako, kakor če prijatelju, kateremu si kaj posodil, očitaš v družbi posojilo... Ogromna masa Hrvatov misli odkrito, da jih mi nismo osvobodili in da nam niso dolžni nikake hvale. Bodoče generacije bodo že razumele pomen padca Habsburžanov za Hrvate in šele one bodo razumele, koliko hvale dolgujejo »Vlahom«.

Bridke besede so to za naše demokrate, ker jih je napisal pravoslaven Srb, ampak resnične so in znak značajnega moža!

Rusija ne bo pripoznala sklepa razorožitvene konference.

Moskva, 22. julija. Ljudski poverjenik Čičerin je poslal Angliji, Franciji, Zedinjenim državam, Kitajski in Japonski posebne note, kjer razklada stališče Rusije napram razorožitveni konferenci, h kateri Rusija ni bila povabljen, dasi je na tem interesirana kot država, ki leži ob morju. Ruska vlada smatra razorožitev kot naravni rezultat politike, ki jo je zasledovala ona sama, toda nič manj ne bo spoštovala sklepov, ki jih izreče konferenca brez njene udeležbe.

Nemška sodba o Rusiji.

Berlin, 22. julija. Nemški trgovski poslanec je poslal v Berlin iz Moskve poročilo, da v Moskvi ni za enkrat nič početi, ker ni zlata. Trgovske koncesije se ne dajo izrabiti. Če Angleži boljševikom ne pomagajo, bodo letos dogospodarili. Lakota obeta vse uničiti, tudi sovjetski režim.

Protižidovsko gibanje v Rusiji.

Riga, 22. julija. Po vsej Rusiji se širi protižidovsko gibanje. Na zahtevo za pomoč je Ljening odgovoril, da spričo sedanjega položaja ne more proti temu nič ukreniti.

Ruska pomoč Turčiji.

Helsingfors, 22. julija. Sovjetska vlada je poslala na Kavkaz 50 do 60.000 vojakov, ki ima v slučaju potrebe odkorakati na pomoč Turčiji proti Grčiji.

LISTEK.

Razvoj jugosl. misli pri Kreku.

(Iz predavanja v S. K. S. Z. dne 4. januarja 1921.* — Sestavil I. Dolenc.)

(Dalje.)

Dr. Krekovo delo za ujedinjene Jugoslovancev.

a) Vtisi iz prve mladosti.

V letih, ko je šel skozi Slovenijo veliki val navdušenja za pravično stvar balkanskih Slovanov v boju proti Turkom, v zgodovinskih letih 1875—1878, je obiskoval Krek zadnji razred ljudske in prve razrede srednje šole. Rojen leta 1865 je končal ob izbruhu hercegovaške vstaje v juliju 1875. baš tretji razred ljudske šole. Oče mu je bil učitelj; tudi njegova (Krekova) mati je izredno mnogo brala. Zato je brezdvomno, da se je na Krekovem domu mnogokrat govorilo o dogodkih na Balkanu. Kako se je Krek že kot otrok zanimal za narodnostne razmere Avstro-Ogrske in Balkana, o tem nam priča zanimiv dogodek, ki ga nam je ohranil Krekov sošolec iz ljudske šole nadučitelj Korosec na Bohinjski Beli v »Slovincu« z dne 4. dec. 1918. Krek je v šoli na podlagi nekega zemljevida, ki je obsegal Avstro-Ogrsko in Balkan, razlagal součencem, da stanujejo Hrvatje in Srbi tudi po južnem Ogrskem, po Stari Srbiji in Makedoniji. Opozoril jih je na to, kako velika država bi bila, če bi se združilo vse ozemlje od Beljaka do Soluna v veliko jugoslovansko državo,

Krek je podedoval po svoji materi nemorno ljubezen do branja. Mi smo v predstoječem poglavju opisali, v kakem duhu so pisali slovenski listi v letih 1875—1878. Pritisk nemštva, ki ga je Krek prav dobro občutil tudi na gimnaziji, je še ojačal vtise, ki jih je zapustilo v njem branje v jugoslovanskem duhu pisanih sestavkov o bojih na Balkanu. Tako se je že mlademu Kreku vcepila v srce misel, da bo Turčija razpadla, da mora razpasti vsled notranje gnile in da bodo njeni dediči v Evropi Jugoslovani. Ta misel je Kreka spremljala celo življenje. Njegovo delo je veljalo težki nalogi, da pripravi Slovence in Hrvate — pa tudi Srbe, kakor bomo videli pozneje — na to, da bodo politično zreli, kadar pride veliki čas.

b) Delo za združitev avstrijskih Jugoslovancev v samostojno državo.

Čim bolj je Krek kot visokošolec na Dunaju in pozneje kot državni poslanec videl, kako Nemci in Mažari izrabljajo svojo oblast v škodo Jugoslovancev, čim bolj je primerjal napredne nemške in češke pokrajine n. pr. z zaostalo Dalmacijo in Istro, čim bolj je uvideval, da Jugoslovani ne moremo pričakovati pomoči ne z Dunaja ne iz Pešte, ker pač nismo Nemci ali Mažari in ker smo od središča centralistične vladane države predaleč oddaljeni, tem energičnejše je delal za ustanovitev samostojne jugoslovanske države, ki naj bi bila z Avstrijo samo v taki zvezi kakor Ogrska. (Trilazem.) Pri tem ga ni vodil ne narodni šovinizem, v početku niti ne »separatizem«

s smerjo »proč od Avstrije«, tudi ne želja po lastnih jugoslovanskih ministrstvih, ampak trezen vpogled v dejanske razmere, ki so mu klicale, da mora pač vsak narod skrbeti sam zase, da je nevarno in neutemeljeno, če kdo misli, da bo že Dunaj za nas skrbel. Dunaj ne čuti naših potreb, zato tudi ne more imeti dobre volje, da bi nam pomagal. Siti pač lačnemu ne verjame.

Krek je bil član deželne odbora na Kranjskem in je videl, kako velike uspehe je doseglo delo pokrajinske avtonomije za povzdigo naroda v gospodarskem in kulturnem oziru, ko slovenske volje do praktičnega političnega dela ni ovirala cokolj z Dunaja. Dunajski parlament pa vsled neprestanih narodnih bojov ni mogel nikamor naprej.

Krek ni na svetu ničesar pričakoval, da bo prišlo bodisi poedincu bodisi narodu kar samo od sebe. Takole je govoril pisatelju Finžgarju: »Ljudstvo je treba dopovedati, da s pričakovanjem Kralja Matjaža ni nič. Kdor misli, da bo z odprtimi usti in križemrokami pričakal dobrot od zgoraj, se moti. Želi bomo mi na jugu samo to, kar si bomo z zavihanimi rokavi sami pridelali in priborili. (Dom in Svet, 1917, str. 308.) O jugoslovanski državi je rekel, da bo prišla takrat, kadar bosta zadnja baba pod Triglavom in zadnji berač ob Dravi prepričani, da je to potrebno.

Zato je neprestano širil svojo misel o združitvi Jugoslovancev. V dunajskem parlamentu je opetovano razlagal tole misel pred prvo balkansko vojno: Avstrija ima samo ta življenski namen (raison d'être), da je prvoborniljica balkanskih

kristjanov proti Turkom kakor ob času Evgena Savojskega in Lavdona. To nalogo bo pa mogla vršiti samo, če si pridobi zaupanje balkanskih Slovanov, s katerimi mora živeti v najtesnejšem prijateljstvu. To prijateljstvo pa ni mogoče, dokler ravna s svojimi lastnimi Jugoslovani kot z narodom druge vrste. Avstrija mora dati svojim Jugoslovanom lastno državo in pospeševati njen razvoj tako, da bo avstrijska Jugoslavija ne samo prijateljska vez med Avstrijo in balkanskimi slovanskimi državami, ampak da se bodo celo balkanske države želele spojiti ne sicer direktno z Avstrijo, pač pa z državo avstrijskih Jugoslovancev. Ta misel se bo zdela mnogim nenavadna. Toda Krek je opravičeno mislil: če je bila Srbija zmogljivim državljanom, po gojenju slovanstva, da je po večji svobodi, ki jo je nudila ske kulture i. t. d. vzbudila med avstrijskimi Jugoslovani iredento, zakaj bi tega ne bila zmogla samotjna država avstrijskih Jugoslovancev, ki vendar v kulturi ne zaostajajo za onimi brati, ki jih je v razvoju zadrževal stoletja turški jarem?

Vedno pa je bil Krek nasprotnik sile in je stal na stališču, da naj ujedini Jugoslovane tista država, ki si bo znala pridobiti njih zaupanje. Država zahteva od sodelavljavcev vdanost in zvestobo. Vdanost in zvestobase pa ne dasta izsiliti, ampak se samo vračata za vdanost in zvestobo. To naj bi vpoštevali tudi v naši državi ne samo politični ampak zlasti vojaški krogi.

(Dalje.)

Karel je zopet odpotoval na Mažarsko.

Pariz, 22. julija. Londonski »Daily News« priobčujejo vesti, po katerih naj bi bil bivši cesar Karel zapustil Švico, da se napoti na Mažarsko.

Irska — britanski »dominion«?

Med De Valero in Lloyd Georgeom se vrše zaključni razgovori o rešitvi irskega vprašanja. Kakor se zdi, bo prišlo med voditeljima obeh narodov do sporazuma, kajti Anglija je pristala na to, da dobi Irska samoupravo po vzorcu britanskih dominijonov, kar je svoj čas označil De Valera kot mero samostojnosti, s katero bi se Irska mogla zadovoljiti. Največ težav dela sedaj še severni del Irske: protestantski Ulster. Ulsterčani odločno odklanjajo, da bi živeli pod irsko samoupravo. Oni so prepričani, da Irska že 1. 1916. ni dobila samouprave, ki jo je bil angleški parlament že sklenil. Tedaj so Ulsterčani zagrozili z državljansko vojno, nakar je angleška vlada pred njimi kapitulirala. Irce ki so se stoletja borili za svoje osvobodjenje, kateremu so doprinesli nepopisne žrtve in kateremu so bili že tako blizu, je to skrajno ogorčilo. Začeli so borbo na življenje in smrti in sinnfeinovi so leta 1918. proglasili irsko republiko. Organizirali so lastno vojsko, izvolili parlament, ustanovili irsko sodišča in druge republikanske oblasti. Kdor ni bil z republiko, je bil njen sovražnik in kot tak je zapadel smrti, a njegova hiša v ognju. Gorela so inesta, kri je tekla v potokih. Anglija je vrčala z zvrhano mero, vršilo se je medsebojno uničevanje. Anglija je že preje vzdrževala v Irski skoro polovico svoje stalne vojske, sedaj to ni več zadostovalo. Angleži so se morali prepričati, da odpora Irske s silo nikdar ne bodo zlomili. Sklenili so z irskimi uporniki premirje, nakar je med obema narodoma nastopil sam kralj Jurij in dal pobudo, da se snideta vodilni britanski državnik Lloyd George in voditelj uporne Irske De Valera. Pogajanja med tema dvema se imajo te dni zaključiti.

Angleški predlogi, ki bi jih smatral De Valera za zadostne, bodo morali priti najprej pred irski republikanski parlament. Le-ta jih more kratkoinimalo sprejeti ali odkloniti ali pa predložiti v ljudsko glasovanje. V slučaju, da jih odkloni, se bodo sovražnosti takoj obnovile, v nasprotnem slučaju bo moral predloge odobriti še velikobritanski parlament, nakar bo mirovna konferenca izdelala končnoveljavno pogodbo.

Vsekakor je najmanj, kar bo Irska sedaj dosegla, samouprava v smislu angleških domisijonov, ki so skoraj popolnoma samostojni. Irska je morala za svojo »homerule« doprinesiti nepregledne žrtve v blagu in krvi, toda nič manj draga ni bila ta šola, da idealov in zahtev kakega naroda ne more zadušiti nožena sila, tudi za Anglijo. Naj bi se na tem zgledu dali poučiti tudi naši državniki in prihranili našim trem jugoslovanskim narodom in državi nepotrebne težke žrtve.

Koroško.

Koroški Nemci so bili na podlagi znane Pašičevega govora v resnici razburjeni in že pripravljeni, da izpraznijo oni del južne Koroške, ki ga zahteva Jugoslavija slej kot prej za-se. Če raste sedaj Nemcem zopet greben, kdo je temu kriv? Ali naj se malo piše in govori, pa več dela; ali pa, če se že govori in piše, naj se tudi prav veliko dela, toda popred nego se pride pred širni svet kot že z nekakim gotovim dejstvom, ker more imeti to le negativen uspeh. — »Heimatsdienst« je imel že zabite zaboje, pripravljen na »odlazak«; sedaj jih je zopet raztovoril in odprl.

V nedeljo, dne 10. t. m., je bila v Celovcu na novem trgu velika manifestacija »Gornješlezjski pomožni dan« s sodelovanjem celovških godb in vseh pevskih društev, ki je imel zbrati bogate darove za Nemce v Šleziji. — »Gornja Šlezija goril« tako se je začel dotični oklic.

»Klagenfurter Zeitung« z dne 15. julija se prepira z jugoslovanskimi žurnalisti, češ da so jugoslovanske izmišljotine (blodnje), ko so pisali o transportih avstrijskih čet na Koroško. Nato priobčuje dotični članek »Beogradskega Dnevnika«, Ker je bilo ondi rečeno, da računa Avstrija s tem, da bo pripadla Koroška v doglednem času jugoslovanski državi, pravi »Klg. Ztg.«, da so to »nezmotljivi znaki porajajoče se paralize«.

Ravno ta list — uradna »Klg. Ztg.« dne 17. t. m. ne more pozabiti zadnjih volitev in se tolaži s tem, kakor smo že poročali, češ da je jugoslovanska misel v glasovalnem ozemlju zgubila 7000 glasov, in napoveduje končnoveljavni bankrot jugoslovanske ideje. — V dotičnem članku trdi list tudi, da je imela Koroška slovenska stranka dozdevno znatne volivne fonde s finančno podporo iz Ljubljane razven moralne. Tu bo pa uradna tetka v zmoti. Moralno zavest imajo naši zvesti

koroški rojaki sami od sebe in tudi požrtvovalnost v veliki meri, kar sprčuje njihove če ne sijajni, pa vsekakor občudovanja vredni pogumni nastop v razbeljenem ognjeniku Koroške, kjer kuha goreče žveplo in smolo v svojem kotlu za Slovence »Kärntner Heimatdienst«. Posebno se napada v tem članku koroški rojak dr. Mischitz, znani boroveljski rojak, ki ga je volivna komisija črtala kot kandidata, češ — ker ni pristojen na Koroško.

F. K.-n.

Neenake duhovniške plače v celovški škofiji. Po cerkvenem naredbeniku krške škofije plačuje avstrijska vlada duhovnike enako uradnikom z visokoškolsko izobrazbo. Od 1. marca t. l. naprej dobi kaplan letno 19.000 K, župnik 24.000 K, dveletne doklade 10 % od glavnice letno kaplan 1900 K, župnik 2400 K, poleg tega 60—80 % plače za krajevne doklade letno 21.120 K, draginjske doklade za vse enako letno 50.000 K, kaplanska remunracija letno 9000 K. Potemtakem dobi v Avstriji kaplan mesečno 6400 K, župnik 8000 K. V jugoslovanskem delu celovške škofije pa je duhovnik zapostavljen cestnim pometačem in ima plače kaplan mesečno 590 K, župnik 683 K. Vsak komentat odveč, vsaka beseda odveč!

Mednarodni shod katoliške inteligence v Pragi.

Drugi Jan, 11. julija, je na dopoldanskem zborovanju češkega dijaštva, kjer so bili i skoro vsi gostje inozemci, predaval prof. Anton Novák o »poslanstvu češkoslovaškega naroda«, ki ga vidi v spajanju slovanskih kultur iztoka z zapadnimi kulturami. Očrtal je razvoj češke kulturne misli, cvetočo dobo Karla IV., nje porušitev za časa Husitov, poživljenje v protireformaciji, in končno slikal sedanji kulturni boj kot boj prave krščansko-češke kulture proti neplodnemu protestanstvu v širšem pomenu besede.

Posl. Rypár je označil kot eno izmed glavnih nalog kat. češk. dijaštva proučevanje zgodovine, katero ga šele omogoči uspešno udejstvovanje krščanskih vrlin proti reformacijskemu mrtvilu.

Akademik Roztočil poda pregled o »organizaciji češkoslov. studentstva« s programom, ki mora zanimati i nas, v kolikor zahteva posebno pažnjo na notranji razvoj posameznika, mesto dosedanjega bolj tehničnega delovanja. Slične pozive so čisto donášali i francoski govorniki ob drugih prilikah tekoma kongresa.

Od 11. do 12. se je vršil informativni pogovor zastopnikov jugoslov. kat. dijaštva v odborovi sobi »Lige«; g. knezoškof dr. Jeglič je najprvo poučil udeležence o stališču jugoslov. episkopata v vprašanju Cirilmetodske Lige in potem še o dveh točkah, ki so za jugosl. kat. inteligenta velikega pomena to je 1. naše težnje po narodni škofiji v Julijski Benečiji in 2. vprašanje glagolice Kar se tiče prvega, je g. knezoškof povdarjal, da je le silno sovraštvo laške vlade krivo, da Jugoslavi v Gornji Italiji še nimajo narodne škofije, ne pa morda premala papeževa naklonjenost; h drugi točki pa gl. »Slovenec« štev. 150 od 6. jun.

Potem se je razpravljalo o enotnem nastopu Jugoslov. v Cirilmetodski Ligi; v soglasju z željami i jugoslov. i češkoslov. episkopata, da naj bo Cirilmetodski Ligi podlaga edinole katoliška (ne pa nejasen in netakten pojem »krščanstva«), se je sklenil predlog za spremembo tozadevnih točk začasnih pravil Cirilmetodske Lige, sklenjenih v pripravljalnem obnem zboru Maribor 1920. Predlog se je poveril tov. predsedniku J. D. L. Kolareku.

Popoldansko zborovanje se je nadaljevalo z referatom dr. Fr. Nováka: »O zvanju«. Govoril je o duhovskem poklicu in o vprašanju poklica sploh. Doteknil se je taktino tudi seksualnega problema. Njegova obširna izvajanja, plod mnogoletnih izkušenj v vzgoji in krasne očetovske ljubezni do bojujoče se mladine, so našla srčen odziv številnega občinstva. »Štiri-deset let,« je rekel častivredni stavec, »delam in ostal sem berač do današnjega dne; a nihče mi ne more nadomestiti vse one neizmerne sreče blagoslovljenega delovanja za moj narod.« Potem se je vrstilo nebroj pozdravov na češkoslov. dijaško zborovanje. Zaključil se je ta poseben del kongresa z obnim zborom »Češkoslov. Studentske Lige« od 6. do 7.

Od 7. do 10. se je vršil obni zbor katoliškega seniorata v dvorani na Strahovem; ta prireditvev in posvetovanje seniorata v torek popoldne se splošno smatrala najvažnejšima deloma celega sjezda. Žal, da ni moč navesti vsaj nekoliko izvajanj, ki so jih podali mnogobrojni govorniki vseh zastopanih narodnosti; zadostuje naj, dokler ne izide obširno tiskano poročilo kongresa, dejstvo, da so izveneli govori vseh zastopnikov najrazličnejših narodov in najbolj različnih tehničnih nazorov in socialnih struj v geslu modernega katol. inteligenta: iz naroda in v narod; od naroda do moči, narodu delo in ljubezen.

Debatiralo se je mnogo o pojmu naše organizatorne ednice: ali narod, ali socialni sloj? — I o tehniški našega organiziranega dela so bili nazori različni: pokazale so se mnoge nejasnosti o razmerju dijaštva do socialnih slojev, o ulogi seniorata napram dijaštvu in napram celemu narodu; povdarjala se je pa s soglasno potrebo vednega i pismenega obveščanja in čala se je splošna obljuba vzdrževati vse številne stike, ki so nastali na kongresu. Govorili so zastopniki Francozi (tudi Kanadijci), Angleži; za jugoslovanski seniorat g. Jože Pirc, občinski svetovalec ljubljanski;

Ukrajinec; prof. Gennari iz Pavije; Portugizi in Nizozemci.

Tretji dan se je vršilo veličastno zborovanje vseslovanskega dijaštva, ki se je začelo z referatom predsednika Cirilmetodske Lige Studentske, preč. gospoda dr. Dvornika: »Cirilmetodska ideja in slovansko dijaštvo«. Njegov vzorni zgodovinski pregled bo brezdvomno, z razstavo vred, največji logični vpliv kongresa na udeležence. Po govoru so sledile izjave vseh slovanskih zastopanih narodnosti, t. j. Čehoslovakov, Jugoslov. (pozdravil je tov. preds. KJDL Kolarek za kat. jug. dijaštvo in g. Jože Pirc v imenu JOZ), Ukrajincev in lužiskih Srbov.

Od 3. do 6. je bilo posvetovanje katoliškega seniorata na Strahovem, kot nadaljevanje zborovanja. Došlo je do silno zanimivih izjav nemških in francoskih zastopnikov: govorili so med mnogimi drugimi preč. g. Metzger (Graz) in kan. Beaupin (Pariz); potem g. dr. Sonnenschein (Berlin); dr. Pompe (Nizozemec), abbé Soares (Portugiz) in za SDZ tov. Korošec. V ospredju so bili glavni govori nemških in francoskih zastopnikov; zadnji so izrekli ob začetku prepričanje, da do tesnega, resnično mednarodnega sodelovanja, ki ga sicer želé i francoski katoliki, še ne more priti, »dokler gotovi pogoji moralnega zadoščenja niso še izpolnjeni, do katerih nam nihče ne more odrekati pravico, in katerih upoštevanje smo mi vsi dolžni i Vaši časti i naši.« Pocela pa so pristali na splošno željo medsebojnega poznavanja, trajnega dopisovanja in predvsem verne pomoči v boju proti framasonstvu.

Tehnično velevažna so bila izvajanja dr. Sonnenscheina (zastopnika severonemških katolikov), ki je podal več dragocenih soc. miglajev; med drugim je poudarjal strokovno organizacijo kot celico (želi torej mednarodne strokovne krščanskosocialne sindikate) ter potrebo krščanskosocialnega negovanja splošnega zdravstva, posebno po zadružnih sanatorijih.

Od 7. do 9. se je vršil prvi redni obni zbor Cirilmetodske Lige (na Strahovem). Izvolili so se delegatje: 4 Čehoslovaki, 4 Jugoslovani, 2 Ukrajinci in 1 lužiški Seb. Pri glasovanju o pravilih so se sprejele predložene spremembe: baza Lige ima biti katoliška, a delovalo se bo za zblizanje slovanskih kultur na najširši podlagi; s predavanji, potovanji, dopisovanjem, proučevanjem pravoslavne literature in shodi.

Pokroviteljem oziroma prvim častnim članom Cirilmetodske Lige sta izvoljena g. arhiepiskop Stojan in naš g. knezoškof dr. Jeglič, ki je prisostvoval zborovanju in potem, pozdravljen z burnim veseljem vsega občinstva, spregovoril o pomenu lepe discipline, ki so jo pokazali zborovalci ob spremembi začasnih pravil, s katero so se odrekli mnogim nejasnostim, in obenem pokazali pokorščino in slogo, one vrline, ki so pogoj vsaki zmagi. Z upanjem na čimvečje bližnje uspehe zedinjenega delovanja slovanskih dijakov je prevzvišeni končal ter se poslovil z blagoslovom. Oficialni kongres je bil s tem zasršen.

Za avtonomijo Slovenije in revizijo ustave.

Novih 21 občin je poslalo izjavo, da zahtevajo avtonomijo Slovenije in revizijo centralistične ustave in sicer: Konj pri Ljubi, — Sele pri Slovenjgradu, — Grušarje pri Konjicah, — Bočna, — Velika Pirešica, — Sv. Peter na med. selu, — Sv. Kunigunda na Pohorju, — Padeški vrh pri Konjicah, — Vrhe pri Slovenjgradu, — Sladkagora p. Smarje, — Stoperice p. Ptuj, — Svetina, — Hrašnje pri Kranju, — Brezovice pri Kamniku, — Volčji potok pri Kamniku, — Raztez pri Brežicah, — Ljubno pri Celju, — Golavabuka, — Legen pri Slovenjgradu, — Zbelovo pri Konjicah, — Naklo.

Transverzalna balkanska železnica.

Rim, 22. julija. Tukajšnji krogi trdijo, da jugoslovanska in rumunska vlada proučuje načrt transverzalne železnice, ki bo iz Rumunije preko Jugoslavije čez Donavo vezala Bukarešt z Jadranskim morjem.

Konstitucija koroškega deželnega zbora.

Celovec, 22. julija. Deželni zbor je danes izvolil deželno vlado. Za deželnega glavarja je bil z večino glasov izvoljen poslanec Florian Groeger (socialni demokrat), za prvega namestnika deželnega glavarja poslanec Vincenc Sohuny (član nemške svobodomiselné deželnozborske zveze), za drugega namestnika deželnega glavarja poslanec Silvester Leor (krščanski socialc). Za deželne svetnike so bili izvoljeni trije socialni demokrati in dva člana nemške svobodomiselné deželnozborske zveze.

Politične novice.

+ Brezmejna posurovelost. Naša javnost se je že privadila smradu, ki izhaja iz nekaterih demokratskih časopisov, toda surovost, ki si jo je dovolil današnji »Slov. Narod« v uvodniku, je brez primerre in meji že na duševno paralizo avtorjevo. Povodom zločinskega atentata na ministra Draškovića je »Slov. Narod« v večno svojo sramoto zapisal te-le odstavke: »Da, tragična usoda! Stojanoviči umirajo, Draškoviči padajo, ostajajo pa Radići, Kovačevići, Čepići, Gosarji, Korošci, ki rušijo to, kar je narod zgradil s svojo srčno krvjo! Zločinska roka nam je zrušila Draškovića, ali naj nam podere še druge stebre naše države? Ne! Bodi konec našemu potrpljenju! Železna pest mora sedaj brez obzirnosti in pardona udariti v to gadjo zalego in ji streti glavo. Dovolj je žrtvev, na komunistični teror je treba sedaj odgovoriti s istimi sredstvi, drugače zlo in gorje državi! Glasilo demokratske inteligence meče v en koš z zarotnikoma, ki sta v zvezi z atentatom na regenta Aleksandra, najpoštenjeje ljudi, kakor sta dr. Gosar in dr. Korošec, ki mu pobesneli avtor pobesnelega članka ni vreden odvezati čevljev, obžaluje čisto neprikrito, da ju še nihče ni pobil, klasificira mešanico vseh preje imenovanih, stlačenih v en lonec, z »gadjo zalego, ki ji je treba streti glavo.« Ne moremo k temu sramotnemu izbruhu pripomniti drugega kakor to-le utrditev: »Pisave te vrste je zmožen le človek, katerega moralna kvaliteta ni boljša od one atentatorjev, ali pa abnormalen človek. Ljudje teh dveh vrst pa spadajo na varno!

+ Za diktaturo Svetozarja Pribičevića se ogreva »Beogradske Dnevnik« od 21. julija s sledečimi besedami: »Močna roka, to je ono, česar ne čutimo v tej državi... To čvrsto roko more imeti samo sedanji naš minister notranjih zadev... Vsaka druga pot je polzka in nevarna: edina rešitev je diktatura, ki bi se morala naravno proglasiti izključno za nove kraje...« Članek končuje z besedami: »Ave, Svetozar!« Koliko neki hoče dobiti »B. D.« iz »reptilnega fonda« notranjega ministra?

+ Vprašanje izpraznitve Baranje. Iz mažarske narodne skupščine se poroča: Poslanec Perleky je zahteval od vlade, da izrazi vsako priliko, da doseže izpraznitev enega dela Baranje, ki je prisojeno Mažarski. Minister zunanjih poslov grof Banffy je odgovarjal na izvajanja predgovornika in izjavil, da vztraja mažarska vlada z neomajano energijo na izvedbi trianonske mirovne pogodbe. Stojimo pred izvedbo pogojev te pogodbe in se mora v najkrajšem času rešiti to vprašanje, kakor odgovarja pogojem mirovne pogodbe. O kakem terminu ne more govoriti, ker tega ne dopušča narava te stvari.

+ Odličnega zastopnika je imela razmejiv. komisija v osebi konj. polkov. Živka Babiča, šefa biroa za razmejitve — katerega, tega belgrajski listi ne povedo. Pač pa povedo, da je bil odstavljen zaradi gotovih nepravilnosti v službi!

+ Kemalisti za Albance. Belgrajski listi objavljajo poročila iz Soluna, da je Kemal-paša ponudil zvezo albanski vladi v Tirani in je obljubil pomoč v orožju in v denarju.

+ Briand ne potuje v Prago. K vestem, da namerava potovati ministrski predsednik Briand v Prago, da postavi temelj za zvezo med Francijo in Češkoslovaško, pripominja »Liberto«, da po polzvedbah v ministrskem predsedništvu o potovanju Brianda v Prago ni ničesar čuti.

Štajerske novice.

š Zapisega mariborskega župana. Včeraj popoldne šele je mariborsko okraj. glavarstvo dobilo obvestilo deželne vlade, da je bil župan Grčar dne 12. t. m. potrjen. Novi župan bo slovesno zaprisežen v ponedeljek ob 6. uri zvečer. Mestna dvorana je primerno preurejena. Posebnost za Maribor pa je, da so dobili časnikarski poročevalci prostor zadaj za občinstvom.

š V mariborski škofiji letos dne 23. t. m. slavi zlato sv. mašo gg. Cajnk Jar. Jakob v Središču, Cizej Franc v Jelenju in Ahac Anzelm v Mariboru. Štiridesetletnico duhovništva obhaja gosp. arhidijakon Hrastelj v Konjicah dne 22. t. m.

š Nov sanatorij v Mariboru. Konsorcij, kateremu načeljuje g. dr. Ipavc, je ustanovil sanatorij »Petrovo Selo« v bivši Ogrizkovi vili v Vinorejski ulici v Mariboru.

š Ulica treh atentatorjev. (Dopis iz Maribora). Povodom Alijagičevega atentata morame obsoditi vsak atentat in poudarjati, da vpliva nemoralno, če se v Bosni v šoli proslavlja Principov atentat. — Enako nemoralno in neokusno pa je, če nosi v Mariboru neka ulica Principovo ime. Znano je, da predlog za Principovo ulico ni bil v plenarni seji mestnega sveta. To ulico je gerent dr. Pfeifer s svojimi demokratskimi svetovalci utihotapil in de-

jal celo blizu Wilsonove ulice. Wilson, Princip, Stejić in Alijagić v eni vrsti! Če se novi župan Grčar pobota s komunisti, dobimo mogoče še Stejićevo in Alijagićevo ulico. Zato je krajše, če se napravi kar ulica »Treh atentatorjev«. Lepa demokratska morala: »Ubijaj!«

Živinski sejem v Mariboru. Na večerajšnji živinski sejem v Mariboru so prignali 167 prešičev in 4 koze. Cene: plemenske svinje 20—24 K kg, pol pitane svinje za zakol 20—24 K kg, 4—8 tednov stari pujski 200—300 K, 3 mesece stari 400—500 K, pol leta stari 600—900 K. Kupčija je bila živahna.

Poboji v Italiji.

Rim, 22. julija. (Stefani) Po revolucionarnih manifestacijah, ki so jih poizkušali prirediti komunisti v Lunigiani, so se zbrali, kakor poročajo listi, tamošnji fašisti, da bi demonstrialno zoper nameravano gibanje komunistov v Sarzani. Ko je prišlo kakih 700 fašistov po dolgem pohodu v bližino kolodvora v Sarzani, so zagledali pred seboj karabinerje, ki so imeli povelje, zabraniti jim vhod v Sarzano. Pri tem je došlo do spopadov. Fašisti so se razkropili v okoliške vasi, kjer so jih napadli komunisti. Po uradnih poročilih je 26 oseb mrtvih in mnogo ranjenih.

Dnevne novice.

— **Leykam-Vevče-družba.** V dunajski »Warrens-Wochenschrift« št. 25. čitamo, da je jugoslovanski bančni konsorcij, pri katerem so udeležene tudi francoske firme, prevzel Leykamove fabrike za 72 milijonov jugoslovanskih kron. List povdarja, da je trgovina izpadla za družbo z znamenitim dobičkom, kajti v zadnji bilanci je bila vrednost tovarov proračunjena z 1 mil. kr. A večina akcij ni prešla v jugoslovanske roke, ampak je ostala v nemških rokah in sicer pri skupini, h kateri je pred kratkim stopil tudi berlinski Hartmannov koncern. K skupini spadajo: Depositenbank, Verkehrsbank, predsednik Castiglioni in tvrdka Kola in dr. Ta sindikat se je pogodbeno zavezal, da akcij za gotovo dobo ne bo prodal Jugoslovanom ali nemcem. Nacionalizacija Leykamove družbe je torej samo fikcija, kajti večina akcij je ostala iz nacionalno-političnih ozirov v nemških rokah, katerim služijo jugoslovanski akcionarji in upravni svetniki samo kot figov list. Družba se hvali, da so njena skladišča polna, a čaka, kaj ugodnejših časov. Reformirana kontrola nad akcijskimi družbami in kontrola nad fabrikacijo in skladišči tudi od strani konsumentov bi bila zelo potrebna, toda za to ne marajo ne socialisti ne demokratje.

— **Pravoslavni kateheti in pouk verouka.** Učitelji verouka vseh belgrijskih srednjih šol so imeli te dni konferenco, na kateri so soglasno obsodili projekt glede reforme srednjih šol. V resoluciji, ki so jo soglasno sklenili, apelirajo na mordašnje faktorje, da naj oddidijo ta projekt v interesu napredka in da naj se izdela nov načrt v sporazumu s cerkvijo in ministrom za vero.

— **Sprejem strojnih inženjerjev pri južni železnici.** Obratno ravnanje južne železnice v Ljubljani sprejme v službo pet strojnih inženjerjev. Prošnjam, ki naj se pošljejo na gornji naslov do konca avgusta t. l., naj se priloži krstni in rojstni list, domovnico, navedeno spričevalo (ne nad 6 mesecev staro) vojaško odpuštnico, spričevalo o drugem državnem izpiti in spričevalo o event. praksi. Pogoj za sprejem je dovršena tehnična visoka šola (strojni oddelek) z vsemi predpisanimi izpiti, slovenska ozir. srbohrvatska narodnost ter popolno znanje slovenskega ozir. srbohrvatskega jezika v govoru in pisavi in sposobnost za železniško službo.

— **»Bančni vestnik«**, glasilo »Društva bančnega uradništva Slovenije«, bo pričel izhajati s 1. avgustom letos. List bo izhajal mesečno.

— **Naklo.** V ponedeljek se bo tukaj poročil občešpovani in daleč na okrog znani g. Ivan Tomazin, krojaški mojster v Strahinju. Srečno!

— **Velik požar v Doboju v Bosni.** Dne 18. t. m. je nenadoma prišlo goreti v bližini katoliške cerkve. Ogenj je popolnoma vpepelil dve hiši in več gospodarskih poslopj. Več zgradb v okolici pa so porušili ognjeglasi, da so zamogli lokalizirati požar, ki bi se sicer gotovo zelo razširil. Zdi se, da je požar zanetila zločinska roka.

— **Prebivalstvo v Bosni in Hercegovini.** Glede števila prebivalcev teh dveh pokrajin prišaja »Hrvatska Obrana« sledeče števila: Okrožje Sarajevo: 52.820 Hrvatov; okrožje Tuzla: 60.130 Hrvatov, 183.213 Srbov, 177.649 muslimanov, 666 grko-katolikov, 2.183 evangeličkov; okrožje Banja Luka: 86.847 Hrvatov, 236.260 Srbov, 70.365 muslimanov, 2848 evangeličkov; okrožje Bihać: 12.396 Hrvatov, 125.465 Srbov, 90.906 muslimanov; okrožje Travnik: 109.908 Hrvatov, 95.602 Srbov, 76.928 muslimanov; okrožje Mostar: 112.020 Hrvatov, 90.780 Srbov, 62.666 muslimanov. — Glasom teh podatkov je v Bosni 434.061 Hrvatov, 825.418 Srbov in 611.537 muslimanov.

— **Neznano kam je odšel Alojzij Zalar,** star 16 let, majhne postave, kostanjevih las, rujavih oči. Obleden je bil v slabo obleko in črn klobuk. Odšel je 5. junija t. l. iz službe v št. Jurju pri Grosupljem. Kdor bi kaj vedel o njem, se prosi, da sporoči Ivanu Zalar, vas Rožnik št. 15, pošta Turjak, Dolenjsko.

— **Tatvina v Selah.** Posestniku Francu Petelinu v Selah pri Brežicah je bilo ukradeno razno blago, vredno 5150 kron.

— **Konjske tatvine.** Na pašnikih Anžilovca v okolici Siaka so se pasli ponoči konji. To priliko so izrabili še neznani zlikovci, kateri so ukradli Stjepanu Palaiču 8 kobile in 2 žrebeti, Jakobu Ručiču kobilo, konja in žrebe in Josipu Ovaninu kobilo in konja. — Palaiča so tatovi škodovali za 72.000, Ručiča za 20.000 in Ovanina za 15.000 K.

— **Išč okolj sveta.** V Osijek je te dni prišel Francoz iz Svice, etnolog Maksim Leuret, ki potuje peš okoli sveta. Prehoditi mora v petih letih 40.000 km in dobi nagrado 200.000 frankov, ki jih je določil neki ameriški milijoner. Iz Osijeka potuje preko Subotice in Novega Sada v Beograd, kjer bo imel predavanje.

— **Pogreša se Maver Jožef,** pristojen v občini Ajba, hiš. štev. 6 pri Kanalu, Gorisko. Le to nam je znano po izpovedbah, da se je 25. decembra l. 1918 nahajal v vojašnici Kralja Petra I na Poljanski cesti pri narodni straži. Rojen je 10. marca 1894 v Ajbi. Kdor bi kaj vedel o njem, naj poroča na naslov: Katarina Maver, Ajba štev. 6 pri Kanalu, Gorisko.

— **Železniška nesreča.** V Rogatici v Bosni se je zgodila 17. t. m. težka nesreča. Jesni trgovec Nikola Kovačević iz Višegrada je potoval v Sarajevo, da sklene pogodbo z nekimi italijanskimi tvrdkami glede izvoza lesa za 10 milijonov kron. V Rogatici se je šel okrepčat v kolodvorsko restavracijo. Ko se je vračal v vlak, ki je že odhajal, je pri tem zadel z glavo ob svetilko. Bil je na mestu mrtve. Pokojni se je konaj par dni pred tem oženil z mlado žensko.

— **Iznajdljivi cerkveni tatovi.** V neki cerkvi v Kladnu na Češkem so tatovi pokradli ciborij in drugo zlato in srebrno posodo. Da jih policijski psi ne bi mogli tako hitro izvohati, so okrog cerkve in v cerkvi posuli veliko paprike.

— **Škofljica.** Prostovoljno gasilno društvo v Škofljici priredi ob priliki posvečenja novega gasilnega doma v nedeljo, dne 7. avgusta veliko vrtno veselico. Spored bo objavljen pozneje. (k)

— **Kam v nedeljo 24. julija?** povprašujejo se Ljubljančani. Na Vrhniki! — odhod iz ljubljanskega kolodvora ob 1.18 minut popoldne, z Vrhnike zvečer ob 11. uri s posebnim vlakom, za katerega se izdajajo posebni vojni listki na Vrhniki. — Velika ljudska in vrtna veselica prostovoljnega gasilnega društva na Vrhniki bo nudila vsem posetnikom vsakovrstno zabavo; opozarjamo na plakate v Ljubljani in okolici. — Vstopnina za osebo 10 kron, za gasilce v kroju K 4.—

— **Zgubljena je bila v četrtke v vrhniškem vlaku srebrna kvadrata ura.** Ker je dotična oseba poznana, ki je uro pobrala, se v lastnem interesu vabi, da jo pošlje na naše uredništvo v izogib neprilik. Pred nakupom se stvari! (k)

Grki o svojih zmagah.

Belgrad, 20. Urad. grški komunike poroča: Vesti o zavzetju Utahije so preuranjene. — Napadi na utrjene postojanke severno od Utahije in dalje se nadaljujejo. Med drugim se javlja, da se je dosedanjemu trudu grške vojske posrečilo zapleniti znatne množine vojnega materiala, v napadu pri Aften-Karahitaru dne 13. julija, ki je bil takoj odbit, pa je sovražnik pustil na bojišču 120 mrtvih in 100 ranjenih, pet topov, večje število ročnih bomb in ročnega orožja.

Ljubljanske novice.

lj Organizacija javnih nameščencev-somišljenikov SLS. Danes ob 20. uri je v navadnih prostorih tedenski članski sestanek. Člani, ki niso še poravnali letne članarine, se vabijo, da to tedaj poravnajo osebno. — Predsednik.

lj Prosveta frančiškanske župnije priredi v nedeljo, dne 31. t. m. društven izlet na Sv. Katarino. Odhod izpred kavarne Evropa ob 5. uri zjutraj. Vse člane in prijatelje naših organizacij vabi predsednik.

lj Koncert. Danes, dne 23. t. m. in vsaki večer ob vsakem vremenu, na najlepšem in največjem restavracijskem prostoru, na terasi hotela in kavarne »Bellevue« koncert prvovrstnega umetniškega kvarteta s solo-harfo in petje ruske umetnice gdč. Larise Vasiljevne. Koncert traja od pol 19. do 23. ure. Ob nedeljah in praznikih od 16. ure naprej. Vstop prost. Dobra postrežba, pristna vina, vedno sveže mizlo, pivo, priznana najboljša vina v steklenih mariborske »grajsko kleti«. Vedno gorka in mizla jedila v večji izbiri. Cene primerne. Za obilen obisk se priporoča Mirko Tratnik, restavratore. (2587)

lj Nagla smrt. Dne 20. t. m. ob pol 9. uri dopoldne so našli na Celovski cesti 66. l. nadstopje, mrtvega 50 let starega pristava državne železnice g. Franca Cornellijsa. Na lice mesta došli zdravnik g. dr. Lesjak je ugotovil, da je g. Cornellijsa zadela srčna kap.

lj Umrli so v Ljubljani: Bogumil Zgonc, delavec, 24 let. — Dušan Zupančič, kleparjev sin, 5 mesecev. — Jernej Debeljak, delavec, 18 let. — Miroslava Krivic, rejenka, 3 mesece. — Uršula Božič, žena žel. nakladnika, 44 let. — Ivan Koprivec, drž. žel. zidar v p., 76 let. — Marija Rupar, poljska dminarica, 75 let. — Marija Beretič, žena trgovca in posestnika, 28 let. — Stanislava Pušnik, premogarjeva hči, 9 mesecev. — Marija Bizjak, hči mizarjskega mojstra, četrt ure.

lj Novo kolo znamke »Pariz« je bilo ukradeno odvetniškemu koncipientu Vlad. Kapusu.

lj Prijeti postopaki. Policija je prišla 4 postopaki, ki so se klatili po Šiški in Mestnem logu. Izročeni so bili sodišču.

Katoliški vestnik.

c Duhovne vaje za akademike in abituriente v št. Vidu se prične v nedeljo, dne 24. t. m. ob 19. uri zvečer in trajajo do 28. t. m. zjutraj. Kdor se še ni prijavil, naj to takoj stori. Vsak tovariš naj prinese s seboj molitvenik in po možnosti tudi »Hoj za Kristusom«. — Korošec V.

c Rožnik. Godovni dan sv. Marije Magdalene se bo jutri, to je v nedeljo, praznoval na Rožniku dopoldne ob 9. uri z govorom in sv. mašo, popoldne ob 5. uri pa z litanijami. Pri obeh cerkvenih opravilih bo darovanje za cerkvene potrebe. — Predstojništvo župnije Mar. oznanjevanja.

Prosveta.

Risarska in slikarska šola »Probuda« v Ljubljani.

Takoj po ustanovitvi društva »Probuda«, se je pričela tudi društvena risarska in slikarska šola pod vodstvom g. akad. slikarja Fr. Strleta. Šola je trajala dva meseca in se je zaključila dne 2. julija t. l. z javno razstavo del — risb in slik, katere so izvršili prvi učenci risarske in slikarske šole »Probuda«. Otvoritev razstave se je izvršila s programatičnim slavnostnim govorom prof. Volavška. Otvoritvi so prisostvovali celokupni učiteljski zbor šole kakor tudi razni odlični funkcionarji: dež. preds. dr. Baltič, načelnik dr. Marn, vl. svetnik Šubic, v. š. nadzornik Gangl, ga dr. Ravniharjeva, prof. Bernot, akad. kipar Berneker, prof. dr. Lah, ravnatelj J. Dimnik, avtor inena »Probude« prof. Podkrajšek in zastopniki ljubljani. časopisja in še mnogo drugega izbranega občinstva, ki je z velikim zanimanjem in vidno simpatijo zasledovalo stremljenje najnovejše slikarske šole, njenih profesorjev in učencev.

Razstava je vsebovala razna dela portretov, ornamentike, grafike, perspektive in anatomije.

Na portretih smo opazili, da so bili pravilno komponirani v prostoru, da se je pri njih izgotovitvi vpoštevala pravilna anatomična vrednost in jasna določitev svetlobe in sence.

Pri ornamentiki je bilo opaziti lastna domača kompozicijska dela po narodnih motivih. Vidi se, da je ideja narodne ornamentike, katero je v šoli prednašal prof. Gaspari, v polni meri prišla do veljave tako v kompoziciji kakor tudi v barvi. — Želeti bi bilo, da se v prihodnje bolj ozira na pokrajinske etnografske posebnosti.

Tudi grafična dela so na splošno zanimala in ugajala, posebno, ker smo v tej razstavi menda prvič v Sloveniji videli dela take vrste. — Grafični razstavniki oddelek je torej jako simpatično vplival na obiskovalce, ki želijo, da bi se v bodoče tudi grafika prepojila z narodnimi motivi vi, kar bo prof. Šantel kot učitelj grafike gotovo rad vpošteval.

Iz razpoložljivih zvezkov smo se z velikim zadovoljstvom uverili, da so se vršila temeljita predavanja tudi iz anatomije (prof. Strle) in perspektive (prof. Sever). Iz učnega prospekta smo dalje razvideli, da je predaval arh. ing. prof. Kregar o arhitektonskem oblikoslovju in prof. Volavšek o razvoju in početku splošne in naše narodne umetnosti, tako da je bila šola z ozirom na snov harmonično zaokrožena.

Prva risarska in slikarska razstava »Probuda« je napravila na občinstvo jako ugoden vtis in je dokazala, da je možno z resnim delom, požrtvovalnostjo in harmonično složnostjo učiteljev in učencev jako mnogo lepega doseči.

Da se je šola v področju »Probude« tako hitro otvorila, je v prvi vrsti zasluga društvenega predsed. prof. Grebenca kakor tudi vlad. svetnika Šubica, ki je bil šoli jako naklonjen in da ji je dal na razpolago prostore na Tehn. srednji šoli.

Za razstavo je vladalo veliko zanimanje in jo je posetilo jako mnogo občinstva iz vseh stanov, zlasti pa srednješolske mladine, kar je jako razveselljivo dejstvo. — Razen v uvodu omenjenih zastopnikov javnih oblasti so razstavo obiskali še sledeči gostje: poverjenik dr. Skaberne, ravnatelj ing. J. Foerster, odvetnik dr. Krišper, akad. slikar Jakopič, akad. kipar Repič, ravnatelj Obrtno pospeševal. zavoda ing. Turnšek, veletržec in predsednik gremija trgovcev g. Stupica in še mnogo drugih.

Vsem profesorjem-predavateljem iz srca čestitamo na lepem uspehu in z radostjo pričakujemo, da se šola v jeseni iznova otvori in sicer še v večjem in popolnejšem obsegu. * * *

pr Budizem g. Suhega je masno plačan, kakor priznava g. Suchy sam v večerajšnjem »Napreju«. Centralna vlada mu je naklonila podporo 40.000 kron — menda za njegove zasluge, pridobljene »za narodno ujedinjenje« z »veleučeno« brošurico o Budi, obsegajoča celih 10 strani. Iz te svoje budistične »mašne knjige« zajema avtor »idealno moralno stremljenje«, kakor je posneti iz njegove notice v »Napreju«. Zakaj ne spiše kdo izmed gg. univerzitetnih profesorjev mesto duhamornih učenih razprav raje kakšne adventistične mašne bukve? Bi vsaj kaj neslo!

pr O zgorajšnjem vprašanju nam piše strokovnjak: Kdor se je količkaj pečal z budizmom, ve, kako je težko brez naravnost ogromnih sredstev doprinesti kaj znanstveno vrednega k temu prašanju. V drugi izdaji Carla Friedericha Koeppea, »kojega »Religion des Buddha« je izšla prvič l. 1857, »Die Camaische Hierarchie und Kirche« pa 1859, se avtor, ki je klasik med nemškimi buddhologi, v predgovoru bridko pritožuje, da ne more podati nič popolnega, ker ne pozna eno najboljših del o budizmu, prof. Vasiljeva (Pe-

terburška akademija) in »Zgodovino indskega budizma« od Taranathe. Te dve deli tudi danes redkokateri pozna. Se menj se more reči to seveda o neznatni brošurici g. Suchyja, ki je popularno propagandistično delce brez vsake znanstvene vrednosti s stvarmi, ki so danes vsakemu gimnaziju znane iz Oldenberga.

pr P. St. Škrabec, Jezikoslovni spisi II. zv. 1. sn. Objavil dr. A. Breznik. Izdala in založila Leonova družba v Ljubljani. Veliko delo vrši Leonova družba, da v teh tudi za knjigo težavnih časih nadaljuje izdajanje Škrabčevih spisov. Prof. dr. Breznik je zbral in uredil nekaj Škrabčevih slovničarskih spisov in objavil tako: Nekaj slovnic za poskušnjo. I. Glasoslovje. — Knjižnica obsega 80 strani in stane 30 K. Dobiva se v prodajalni KTD (Ničman, Kopitarjeva ulica).

Nova ureditev pokojninskega zavarovanja.

Začasni obč. pokojninski zavod za nameščence v Ljubljani objavlja:

Opozarjamo, da je sprejeta in podpisana novela k zakonu o pokojninskem zavarovanju nameščencev, ki izide v najkrajšem času v Uradnem listu. Ker e za vsakega interesovanega službodajalca in nameščenca največje važnosti, da se takoj seznanijo z novimi določili, naj si nabavi dotično številko Uradnega lista takoj, ko izide, zlasti še zato, ker so stopili povišani prispevki (premijske) in dajatve (rente) v veljavo že s 1. julijem t. l. Ker določa že stari zakon, da je treba plačevati premije vsakega prvega dne v mesecu v naprej ne glede na to, ali je bil zavarovalni odlok pokojninskega zavoda že izdan in pravomočen ali ne, ker torej zakon računa s tem, da mora biti vsak interesovanec o zakonu v toliko poučen, da ve, za koga in koliko premij mora plačevati, bo tisti, ki ne bi začel plačevati tako povišanih premij in čakal šele na odlok pokojninskega zavoda, ki ga radi velikega števila zavarovancev morda še dolgo časa ne bo dobil, na škodil, ker bo moral plačati naenkrat visoke zneske za nazaj, poleg tega pa še pet procentov zamudnih rbrstbi. Najvišji uračunljivi zaslужek je za sedaj povišan od 3000 kron na 18.000 kron na leto (1500 kron na mesec). Ustrezajoča premija pa od 30 kron na 180 kron na mesec, od katere odpade 90 kron službodajalca, 90 kron pa na nameščenca. Najvišja pokojnina (renta) bi bila za sedaj 13.500 kron na leto (1125 kron na mesec).

Novela pripisuje tudi prostovoljno pokojninsko zavarovanje vseh vrst zakonitemu zavarovanju nezaveznih nameščencev razen ročnih delavcev po njihovih službodajalcih, za vso kraljevino SHS pri »Pokojninskem zavodu za nameščence v Ljubljani«.

Vsa nadomestna zavarovanja nameščencev, zaveznih zakonitemu pokojninskemu zavarovanju pri nadomestnih pokojninskih zavodih ali potom nadomestnih službenih pogodb, preidejo do izbire v zakonu določenih najmanjših službenih dajatev na omenjeni »Pokojninski zavod«.

Socialni vestnik.

Preužitkarji. V pruskem dežel. zboru se je obravnavala zahteva preužitkarev, kateri so se pritožili, da se jim dajatve v naturi spreminjajo v denarne dajatve po starem tarifu, ko je bila cena pridelkom nizka. Deželni zbor je njihovi zahtevi ugodil.

Turistika in sport.

Planinski sport. Turistom in prijateljem planinske lepote se naznanja, da je Staničeva (poprej Dežmanova) kočna na Triglavskem pogorju odprta in z vsemi potrebščinami dobro oskrbovana ter posebno za neizvežbane in tiste turiste, kateri hočejo brez posebnega truda polagoma prihajati na Triglav, zelo prikladna. Govorice, da ta kočna ni odprta, so neresnične.

Več udeleženci kolesarske dirke Ljubljana—Novo mesto, ki se vrši v nedeljo dne 24. t. m. imajo v soboto ob 1. uri popoldne sestanek v restavraciji »Novi Svet«.

Nogometna tekma Olimpija, Karlovac: Ilirija rez. V nedeljo 24. t. m. igra proti Iliriji S. K. Olimpija iz Karlovca. Rezerva Ilirije bo nastopila k tej tekmi v sestavi, v kateri bo mogla nuditi prav dober sport. Tekma se prične ob 18. uri.

Vestnik S. K. S. Z.

Vrhnjsko okrožje priredi v nedeljo dne 24. t. m. v Borovnici svojo letno okrožno prireditev. — Sprejem bratskih odsekov in gostov ob pol 1. uri popoldne. Potem so skupne litanije v župni cerkvi. Ob pol 4. uri javna telovadba Orlov in Orlic ter naraščanja, ki bo vsled znane izvežbanosti prav zanimiva. Po telovadbi veselica z bogatim srečelovom. Pri vsej prireditvi igra salezijanska godba iz Rakovnika. V Borovnici in v celem okrožju vlada veliko zanimanje za to prireditev. Bratski odseki in gostje najljubeznivejšo vabljeni! Pohitite na odh k nam!

Gospodarstvo.

BORZA.

Dunaj, 22. julija. (Izv.) Devize: Pešta 260, Berlin 1112, Italija 3762, London 30.30, Newyork 844, Pariz 65.50, Praga 1093, Zürich 139, Bukarešt 1142.50, Zagreb 518, Varšava 43, Holandija 267. — Valute: ogrske krome 259, nemške marké 1115, italijanske lire 3740, funt sterl. 3020, dolarji 837, francoski franki 6506, češkoslovaške krome 1104, švicarski franki 13840, rumunski lei 1186, dinar 2045, poljska marka 42.50.

Zagreb, 22. julija. (Izv.) Devize: Pešta 52, Berlin 212—212.75, Italija 724—782, London 586

do 587, Newyork 163—165, Pariz 1262, Praga 211 do 212, Dunaj 19.50—19.60, Zürich 2670, Napoleondori 528—530. — Valute: nemška marka 215 do 216.50, italijanske lire 721, funt sterl. 540, dolar 157—159, češkoslovaške krome 214, nemškoavstrijske krome 20—22, carski rublji 28—30.

Curih, 22. julija. (Izv.) Devize: Pešta 190, Berlin 707, Italija 2705, London 2182, Newyork 608, Pariz 4710, Praga 785, Dunaj 0.81, Bukarešt 825, Zagreb 3.80.

g Nova afilijacija Zadrúžne Gospodarske banke. Večina delnic novozadske Narodne banke d. d. v Novem Sadu je prevzela Zadrúžno Gospodarska banka d. d. v Ljubljani. Na obnem zboru, ki se je vršil 26. junija t. l. so se izvršile potrebne spremembe pravil in se je izpremenilo ime te banke v Gospodarsko banko d. d. Novi Sad. — Po odobritvi teh sprememb po ministarstvu za trgovino in industrijo se je konstituiral 16. t. m. novi, od Zadrúžne Gospodarske banke delegirani upravni svet, pri katerem je predsednik dr. Emil Palič, podpredsednik produktna borze v Novem Sadu in podpredsednik dr. Ivan Slokar, ravnatelj Zadrúžne Gospodarske banke v Ljubljani. Za začasnega ravnatelja je imenovan prokurist Zadrúžne Gospodarske banke v Ljubljani g. Franc Gogala. Gospodarska banka d. d. v Novem Sadu je lastnica polovice znane tovarne pohištva v Novem Sadu, druga polovica pa je last Zadrúžne Gospodarske banke v Ljubljani.

g Baker. Produkcija bakra je l. 1920 znašala 584.483 meterskih ton, od katerih je 608.915 ton ali približno dve tretjini prišlo iz Severne Amerike (največ iz Združenih držav, zatem iz Mehike, Kanade in Kube), 135.707 ton iz Južne Amerike (Čile), 50.591 ton iz Evrope (Španska in Port, Rio Tinto) in 65.354 ton iz Japonske.

g Svinec. Produkcija svinec je v preteklem letu znašala 841.693 ton. Od teh je odpadlo 531.968 ton na Severno Ameriko (Združene države so tudi glede svinec najvažnejši producent, vendar ne v toliki meri kot pri bakru; važno mesto zavzema tudi Meksiko), 5000 ton na Južno Ameriko, 248.915 ton na Evropo in 11.713 ton na Avstralijo. V Evropi največ svinec proizvajata Španija in Nemčija, seveda slednja v zadnjih letih ni prišla veliko v poštev. Avstralija je ob normalnih razmerah važen producent, toda radi štrajka v Broken Hillu je bila lanske leto produkcija primeroma malenkostna.

g Cink. Produkcija cinka je l. 1920 dosegla 719.394 ton, od katerih je prišlo 435.153 ton iz Združenih držav, 83.046 ton iz Belgije, 97.465 ton iz Nemčije in 25.000 ton iz Angleske. V predvojni časih je glede te kovine včasih Nemčija le malo zaostajala za Združenimi državami.

Meteorologično poročilo.

Ljubljana 306 m n. m. viš.

Čas opazovanja	Barometar v mm	Termometer v C	Psihrom. diferenc. v C	Nebes. vetrovi	Padaavin v mm
21.7. 21 h	733.8	23.3	2.1	jasno	—
22.7. 7 h	735.1	17.7	1.4	jasno	—
22.7. 14 h	733.7	25.6	3.2	d jas. sl. sev.	—

Svarilo.

Tem potom svarim vsakogar, ki bi še nadalje trosil o meni lažnive vesti, ki so nastale na gasilski veselici v Borovnici, da naj preneha, sicer bom proti vsakomur sodnijskim putem postopal.

Anton Leben,
trgovec
Borovnica.

Zobotehnica

vešča delu z zlatom in kavčukom, se sprejme takoj pod zelo ugodnimi pogoji. Ponudbe naj se pošljejo na naslov: Ana J. Vasiljevič Tuzla, Bosna.

3 letna čistokrvna kobilica

(izborna za dirko) je naprodaj. Naslov pove uprava lista pod števil. 2572.

Ponudite

vse neuporabne ZLATE predmete verigice, prstane, obeske, zapestnice, uhane l. t. d. kateri predmeti Vam leže doma, in jih donesite trdki F. Čuden, trgovina ur, zlatnine in srebrnine Ljubljana Prešernova ul. števil. 1.

Pohištvo

za vse sloje dovršeno, trpežno in ceno, kakor tudi lapetniška dela priporočata Brata Sever Ljubljana, Gosposvetska c. 13 (kolizej).

Gože, jermena,

tržaške bičevnike (koprivce) in biče

nudi na veliko in malo po najnižji ceni

Ivan N. Adamič,

Ljubljana, Sv. Petra cesta števil. 31.

Za gozdne železnice!!

Naprodaj malo rabljeni in popolnoma novi nerabljivi železniški pragovi, 1 m do 1.50 m dolgi iz hrastovega lesa, nadalje rabljeni in prav dobro ohranjeni tračnice, po 7 kg težke in 3 bencini motorji po 4 HP ter 25 vagončkov od 60 cm širine skupaj, kompl. železnico in material približno 8 km dolžine v celoti ali deloma: Braca Janekovič, trgovina drvom i parna pilarna, Zagreb, Kučkovičeva ul. 5.

Brinjevec

zajamčeno pristen, v sodčkih in steklenicah nudi na debelo Parna veležganjarna Robert Diehl, Celje.

Proda se

v Žirovnici na Gorenjskem lepa stanovanjska hiša za 2 družini; 2 kuhinji in 6 sob. Poleg hiše 1 oral velik sadni vrt. — Poizve se v trgovini I. GRICAR, Šelenburgova ul. 3 v Ljubljani.

Bencin:

lahak 720°—725° po K 23 za kg, srednjetežak 735°—740° po K 21-50 za kg, strojno olje po K 15 za kg, petrolej za svaženje po K 16 za kg, mast po K 36 za kg, vžigalne sveče Bosch, tripolske, po K 70 komad, zračnice Tedeschi 820/120 po K 480 komad, nekaj železnih sodov razne velikosti po K 700—800, ter nekaj lesenih sodov po K 150 do 200 se dobi franco skladišče pri avtoferatu, Ljubljana, Dunajska cesta 50.

Na prodaj dve

enonadstropni hiši

s skupnim dvoriščem ob dveh najbolj prometnih cestah in v sredini Ljubljane. Cena K 850.000 za obe hiši. Kupcu zagotovano stanovanje eventualno tudi lokal. Ponudbe pod »Ugoden prostor 35« na upravnistvo »Slovenca«.

Opeka! Opeka!

Državni premogovnik v Velenju je začel s strojnim izdelovanjem prvovrstne zidne opeke ter nudi isto v vsaki količini po najnižjih cenah. Naročila se naj pošljejo direktno na DRŽAVNI PREMGOVNIK v Velenju.

Zadruga hrvatskih

vinogradara

ZAGREB, Baroševa cesta. Priporoča svojo veliko zalogo dobrih, zajamčeno nepotvorjenih vin in to starih in novih, belih, šilih in crnih po zmernih cenah, koje kakor tudi vzorce na zahtevo pošljo. — Prosimo obiska naše kleti na Baroševj cesti.

ILIRIJA

lesna trgovina in industrijalna družba z. o. z. Ljubljana, Italija Petra trg št. 8 kupuje hlode, gozdne parcele, deske, trame, prodaja zagan in tesan les, sprejema komisijska naročila vsake vrste, izdeluje zaboje, izvršuje nakup in prodajo drv.

Arhitekt in mestni stavbenik

VILJEM TREO

Ljubljana, Gosposvetska c. 10 Telefon interurb. št. 103. Ustanovljeno l. 1850 se priporoča za zgradbe vseh vrst ter izvršuje načrte in proračune.

KLAVIRJI NA OBRONE

harmoniji, violine in vse glasbene potreščine. Strune na debelo in drobno.

Milanz Breznik,

bivši učitelj Glasbene Matice,

Kongresni trg št. 15, Ljubljana.

Priporočam svoj moderni

mlatilni stroj

posestnikom v okolici za mlajenje zita na dom. Naročila sprejema upravitelj sivo gradu Codelli, Ljubljana.

Proslovoljna

javna dražba

različnega pohištva in kuhinjske posode se vrši v sredo, dne 27. julija, ob 9. uri zjutraj na Rimski cesti št. 7, II. nadstropje, vrata 12.

iv. Jax in sin

Ljubljana, Dunajska cesta št. 15.

Šivalni stroji

Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu. Ustanovljena l. 1867. Vezanje poučuje brezplačno.

Pisalni stroji „ROLER“

Geniki zastoj in franko.

Kolesa iz prvih tovarn: Dürkopp, Styria, Waffelnrad.

Naročajte „Slovenca“!

Za železne in jeklene izdelke

železne drobce

vsake vrste po ugodnih pogojih se točno dobavi. Vprašanja od jugoslov. samovporabnikov se prosi pod šifro »M. F. 7049« na

RUDOLF MOSSE, Nürnberg.

Razglas.

Neka velika graščina pri Brežicah prodaja prostovoljno vso svojo

dragoceno sobno opravo

posamezne komade in cele garniture, ter raznovrstno pohištvo. Pisarna dr. L. Stiker, odvetnika v Brežicah, daje ustmeno in pismeno potrebna pojasnila o kakovosti in cenah tega premoženja in naznanja na zahtevo termin za ogledovanje in prodajo, ki se vrši koncem avgusta na licu mesta.

Izredna priložnostna prilika!

Radi nenadne smrti se proda iz proste roke lepa realiteta ležeča ob železnici pri Kočevju z hišo in vsemi gospodarskimi poslopji ter nekaj posestva. Na hiši so se izvrševale vedno trg. obrti in sicer gostilna, trafika in trgovina z mešanim blagom. Vsled železniške bližine je pozicija brez konkurence, za vsako podjetje pripravno in za agilno osebo zlata jama. Realiteta se lahko takoj prevzame. — Mobilije in gospodarska orodja tudi delno, so na razpolago ter se prodajo zraven. — Pojasnila daje

Peter Petsche, trgovec v Kočevju.

COSULICH-LINE

(prej AUSTRO-AMERIKANA)

Trst - Amerika

prevažata potnike v New-York redno 3 krat, v Južno Ameriko po 1 krat mesečno. — Pojasnila in prodaja vozniških listkov.

Simon Kmetec

glavni zastopnik za Slovenijo, Ljubljana, Kolodvorska ul. 26.

Odplov brzoparnika President Wilson dne 2. avgusta 1921.

R. RANZINGER LJUBLJANA

Cesta na j. ž. 7-9.

Spedicija, podjetje za prevažanje pohištva, skladišče, podjetje za prevažanje blaga južne železnice.

Naš iskreno ljubljani, nadepolni sin, brat, nečak

Ante Globočnik

sedmošolec na ljubljanski realki,

je danes med kopanjem v Sori izdihnil svojo mlado dušo.

Predragega spremimo k zadnjemu počitku 23. t. m. ob 16. uri.

V ŽELEZNIKI, 21. julija 1921.

Rodbina Anton Globočnik-ova.

Nadomešča posebno obvestilo.

Vplačana delniška glavica K 30,000.000.

SLOVENSKA BANKA

Telefon št. 567. -- Cekovni račun 12.205.

Obrestuje najugodnejše vloge na knjižice in v tekočem računu.

LJUBLJANA, KREKOV TRG 10, nasproti „MESTNEMU DOMU“.

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.

Zahtevajte cenik zastoni in pošilne prosto.

H. Suttner

Ljubljana 3,
Mestni trg 23.

Največja zaloga ur, zlatnine in srebrnine. Lastna protokolirana tovarna ur v Svici.

Največja zaloga klavirjev in pianinov v Ljubljani.

Tvrška J. DOLENC, Ljubljana, Hilsnerjeva ulica št. 5, priporoča za nakup najboljših instrumente izvrstnih tovarov po najsolidnejših nizkih cenah.

Otroški voziček

Iep, dobro ohranjen s streho, zložljiv se kupl. Ponudbe s ceno pod Voziček 2421, na upravo Slovenca.

Kupci pozor!

Na prodaj je p. d. Kovačevo posestvo blizu Črne v Mežiški dolini, obstoječe iz gostilne, kovačnice polja in lepega gozda v skupnem obsegu od 19 ha, 73 a, 45 m² ali pa samo del tega posestva s površino od 4 ha, 96 a, 55 m². Poslopja so zidana ter leže ob glavni cesti iz Črne na Stajersko. Rediti se more pet glav živine. Cena celega posestva približno 200.000 dinarjev, samo dela približno 100.000 dinarjev. Ker je posestvo pod agrarno reformo, naj se zglase samo oni kupci, ki se nimajo posestva ali katerih posestvo je majhno. Kupci ki žele natančnejše informacije, naj se obrnejo na notarsko pisarno v Prevaljah.

Klobuke in slamnike

vseh vrst, od preprostih do najfinjših nudi vedno tovarna klobukov in slamnikov

Franc Cerar v Stobu

pošta in železniška postaja Domžale pri Ljubljani. V popravila prevzema tudi vsa tozadevna dela ter preoblikuje po najnovejši modi. V Ljubljani prevzema vsa naročila in moderniziranje tvrdka Kovačević i Tršan v Prešernovi ulici št. 5, kjer se sprejema v sredo in soboto.

POLNOGUMIJASTI OBROČI

za tovarne avtomobile

PNEVMATIKO

za kolosa in avtomobile

KOLESA

AVTOMOBILI

najceneje.

J. GOREC,

LJUBLJANA

Gospodsvetska cesta 14.

KUPUJTE

LE PRI:

JOS. PETELINGU

LJU LJANA - Sv. Petra nasip 7.

če rabite šiv, stroje za rodbinsko in obrtno rabo, igle olje, ter posamezne dele. Istotam vse potrebščine za šivilje, krojače in čevljarje ter vse galanterijsko blago na drobno in debelo

Cene solidne! Postrežba točna

miši, podgane, stenicice, ščurki

u vas golazen mora poginuti, ako porabljate moja najbolje preizkušena in splošno hvaljena sredstva, kot proti poljskim in hišnim mišim K 12, za podgane K 16; za ščurke posebno močna vrsta K 20; tinktura za stenicice K 16; uničevalec moljev K 10 in 20; prašek proti mrčesom K 10 in 20; maslo proti nšm pri ljudih K 1-12; mazilo za uši pri živini 6.-12.; prašek za nši v obleki in perilu K 10 in 20; tinktura proti mrčesom na sadju in zelenjavi (uničev. rastlin) Prašek proti mravljam K 10. Pošilja po po vzetju Zavod za eksport

M. Jünker, Petrinjska ul. 3. Zagreb 39.

Trgovcem pri večjem odjemu popust.

Vzajemna posojilnica

(poprej Vzajemno podporno društvo)

V LJUBLJANI, KONGRESNI TRG 19,
poleg nunske cerkve

obrestuiz hranilne vloge po čistih

4%

Za hranilne vloge jamčijo člani z jamstveno glavico 3.000.000 K ter zadržadi v znesku 600.000 K.

Posojila na zemljišča, osebni kredit (menice, tekoči račun), na zaznambo službenih prejemkov i. t. d.

Prodaja srečk državne razredne loterije.

Medić, Rakove & Zankl, przi A. ZANKL sinovi.

Tovarna kemičnih in rudn. barv ter lakov.

Cenirala: Ljubljana. D. z. o. z. Skladišče: Novisad.

Brzjav: Meraki Ljubljana. Telefon 64

Emajlni laki. Pravi firnež. Barva za pode.

Priznana najboljša in zanesljiva kakovost: barve za obleke, vse vrste barv, suhe in oijnate, mavec (Gips), maslenec (Federweiss), strojno olje, karboline, steklarski in mizarski kiej, pleskarski, slikarski in mizarski čopiči, kakor tudi drugi v to stroko spadajoči predmeti.

„MERAKL“ Lak za pode. „MERAKL“ Linoleum lak za pode.

„MERAKL“ Emajlni lak. „MERAKL“ Brunoline.

Ceniki se začasno ne razpošiljajo!

Pozor! Reklamna ponudba! Pozor!

Veljavno samo 20 dni!

Radi opustitve moje zaloge ur pošiljam skozi 20 dni vsakemu, kdor mi pošlje izretek tega oglasa, krasno remontoir uro (za gospode), preizkušeno, 20 ur idočo, s 3 letnim pisanim jamstvom za reklamno ceno od 40 din. mesto 85 din. franko za vnaprej poslani znesek v priporočenem pismu. Ure se odpošlje takoj priporočeno. Po povzetju se pošilja edino proti naprej plačilu 10 din.

Skladišče ur Gjuro Pollak, Zagreb, Tkalčičeva ul. 27.

Čehoslovaški izdelek

PARAMON

gumijevi podpetniki

Zajamčeno predvojna kakovosti! Nedosežna trpežnost!

Tovarna: Bratislava - Petřalka.

Prodajalna: Paramon-Gummiindustrie, Wien VII; Neubaugasse 7.

„ORIENT“

družba z o. z. preje

Brata Eberl in Jančar & Co

Ljubljana, Miklošičeva c. 4.

nasproti hotela „Union“.

Lastni izdelki oljnatih barv, firnežev, lakov in steklarskega kleja. Velika zaloga kemičnih in rudniških barv, barv za umetnike, raznovrstnih čopičev, vseh potrebščin za slikarje in pleskarje.

Parna žaga Fran Ravnikar

mestni tesarski mojster

Ljubljana, Linhartova ulica št. 25

kupuje po najvišjih dnevnih cenah razne vrste okrogli les, kakor tudi cele gozdne parcele.

Carinsko posredovanje

izvršuje najtočneje in po zmernih cenah

„BALKAN“

delniška družba za mednarodne transporte v Ljubljani, Mariboru, Rakeku, Beogradu in Zagrebu.

Tovarna

JOS. REICH

Ljubljana, Poljanski nasip 4. Podružnica: Šelenburgova ul. 4.

PODRUŽNICE:

MARIBOR

Gospodska ul. 38.

NOVO MESTO

Glavni trg.

KOČEVJE

št. 39.

Cunard Line

Angleška parobrodna družba.

Odprava potnikov I., II. in III. razreda preko Trsta, Reke in Cherbourga v NEV-YORK.

Sprejema naročila za prostore na parnikih za Grčijo, Anglijo in Ameriko — ter obratno za Jugoslavijo.

Natančna pojasnila daje:

Cunard Line, Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 26.

ZA PLESKARSKA IN LIČARSKA DELA

SE NAJTOPLEJE PRIPOROČA SLAVNEMU OBČINSTVU IN PREČASTITI DUHOVŠČINI

☐☐ TONE MALGAJ ☐☐

PLESKAR IN LIČAR :: LJUBLJANA :: KOLODVORSKA ULICA 6

Prvovrstna kolesa Puch

pneumatiko DUNLOP - REITHOFFER - HUTCHINSON

priporoča

IGN. VOK, Ljubljana, Sodna ulica št. 7.

Jadranska banka

sprejema vloge na hranilne knjižice, žiro- in druge vloge pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema vse bančne posle pod najugodnejšimi pogoji.

Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Opatija, Sarajevo, Split, Sibenik, Zadar, Zagreb, Trst, Wien.

Poslovne zveze z vsemi večjimi kraji v tu- in inozemstvu.